

JESU KRISTI KIRKE AF SIDSTE DAGES HELLIGE • OKTOBER 2019

Liahona

**Sådan kan kærlighed
hjælpe børn, der støder
på pornografi, s. 36**

Evangeliets klare linser, s. 12

5 måder, hvorpå Jesus
beskyttede børn, s. 18

Fejring af 100-året for
tempelvelsignelser
i Stillehavet, s. 28

KIRKEN
ER
HER

Antananarivo i Madagask

ar

Her er nogle få fakta om Madagaskar og Kirken der:

 18 oprindelige stammer bebor øen

primære kulturelle påvirkninger er polynesiske, arabiske, asiatiske, afrikanske og franske.

26 millioner indbyggere i Madagaskar.

officielle sprog: malagassisk og fransk

 12.000 medlemmer af Kirken

40 menigheder

1986 Det første malagassiske medlem døbes i Bordeaux i Frankrig

1990 Fem mennesker blev døbt og bekræftet

1998 Den første mission oprettes

2000 Den første stav organiseres

FOTO FRA GETTY IMAGES

Jesus elsker vores børn

Jeg bruger meget tid på at tænke på børn. Jeg elsker børnene i min familie- og vennekreds. Desuden indebærer mit job på Kirkens Tidsskrifter, at jeg laver og redigerer sider til børn rundt om i verden. Men for et par år siden indså jeg, jeg aldrig havde studeret, hvad skrifterne lærer os om børn. Så jeg bestemte mig for at læse Det Nye Testamente og Mormons Bog og lægge særligt mærke til, hvad jeg kunne lære om denne specielle gruppe.

Det blev en skelsættende oplevelse! Blandt de mange sandheder, jeg fandt frem til, var den mest værdifulde en større forståelse for, hvor meget Jesus holder af børn. Han tjente blandt børnene som en specifik gruppe, og adskilt fra andre igen og igen. Hvordan kan vi følge hans eksempel?

I min artikel på side 18 deler jeg noget af det, jeg lærte af mit studium af skrifterne, som jeg kombinerer med forslag og input fra flere eksperter i forebyggelse af misbrug.

Børn er så dyrebare. Jeg håber, at vi kan arbejde sammen om at skærme og styrke dem og behandle dem, som Jesus ville!

Med kærlig hilsen
Marissa Widdison

Velsignelser ved et evangelisk perspektiv
Ældste Gary E. Stevensen

12

Templet i Laie i Hawaii:
Et århundredes samlingspunkt
Clinton D. og Angela R. Christensen

28

At være eller have været:
Det er spørgsmålet
Ældste Joni L. Koch

24

Håndtering af pornografi:
Beskyt, reager og helbred
Joy D. Jones

36

Indhold

5 Beskyt børn mod pornografi 🕒

6 Profiler af tro

Wilson Di Paula — San José i Uruguay 🕒

Da Wilson kom ud for en invaliderende motorcykelulykke, og hans hustru døde kort tid efter, vidste han ikke, hvad han skulle gøre. Men evangeliet gav ham svar.

8 Principper for omsorg

Mangler I også denne vigtige del af omsorgen?

Vi bør »glæde [os] med de glade«, og ikke blot »græd[e] med de grædende.« Her er fire måder at gøre det på.

12 Velsignelser ved et evangelisk perspektiv

Ældste Gary E. Stevenson

Når vi fastholder en åndelig balance, vil vi få et bedre åndeligt perspektiv.

18 Beskyttelse af børn

Marissa Widdison

Jesus Kristus elskede og beskyttede børnene. Hvordan kan I følge hans eksempel?

24 At være eller have været: Det er spørgsmålet

Ældste Joni L. Koch

Det er let at dømme andre, men vi må være forsigtige og dømme retfærdigt og se andre, som Gud ser dem.

28 Templet i Laie i Hawaii: Et hundrede år med indsamling

Clinton D. og Angela R. Christensen

I hundrede år har templet i Hawaii gjort det muligt for de hellige rundt om i Stillehavsområdet at modtage tempelvelsignelser.

32 Sidste dages hellige røster 🕒

To søstre bliver vejledt til at gøre tjeneste, missionærernes budskab gjorde en forskel, en biskop afgør, hvad han gør med sin bonus, og et brev reparerer et skadet forhold.

36 Håndtering af pornografi: Beskyt, reager og helbred

Joy D. Jones

Børn påvirkes af og udsættes for pornografi, men jeres kærlighed kan hjælpe dem med at undgå og komme sig over den skadelige påvirkning, den har.

🕒 Hurtiglæst

På forsiden
Fotografi fra Getty Images,
brugt som illustration,
modelfoto

Afsnit

Unge voksne

42

I denne måned taler vi om, **hvad man gør**, hvis man **dater en, der kæmper med pornografi**, og deler **beretninger om håb** fra andre, der er stødt på pornografi i deres forhold.

Unge

50

Hvad det vil sige at være **en ægte ven**, hvordan en ung **deler evangeliet** og noget om at huske Kirkens hovedhjørnesten.

Børn

Lille Liahona

Find ud af, **hvordan man elsker andre**, som Jesus gjorde. Det hjalp Prodi at bede, da han var bange. Florence bliver sygeplejerske. I kan **forberede jer til templet**.

UDVALGTE DIGITALE ARTIKLER

Jeg havde kæmpet for at overvinde pornografi. Hvorfor ville han ikke gøre det?

Navnet er tilbageholdt

En ung voksen fra Guatemala deler sin erfaring med at stole på Herren for at kunne træffe et svært valg.

Jeg kom videre efter at have opdaget min forlovedes pornografimisbrug

Navnet er tilbageholdt

En ung voksen i Tahiti fortæller om, hvordan pornografi påvirkede hendes forhold.

Sådan lærte jeg at reagere, når nogle tilstår, at de kæmper med pornografi

Navnet er tilbageholdt

Det kan forårsage alle mulige følelser, når man hører om nogles brug af pornografi, men denne unge voksne satte sin lid til Frelseren for at kunne reagere med kærlighed.

LÆS MERE

I appen Evangelisk bibliotek eller på liahona.ChurchofJesusChrist.org kan I:

- Finde seneste nummer.
- Finde indhold, der kun findes digitalt.
- Søge i tidligere numre.
- Indsende jeres historier og feedback.
- Tegne abonnement eller give et som gave.
- Styrke jeres studium med digitale værktøjer.
- Dele favoritarikler og videoer.
- Hente eller udskrive artikler.

KONTAKT OS

Send jeres spørgsmål og feedback til liahona@ChurchofJesusChrist.org.

Indsend jeres trosfremmede historier på liahona.ChurchofJesusChrist.org eller til: *Liahona*, floor 23
50 E North Temple Street
Salt Lake City, UT 84150-0023, USA

OKTOBER 2019, ÅRGANG 168, NR. 10
LIAHONA 18610 110

Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Helliges officielle tidskrift på dansk

Det Første Præsidentskab: Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, Henry B. Eyring

De Tolv Apostles Kvorum: M. Russell Ballard, Jeffrey R. Holland, Dieter F. Uchtdorf, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen, Ronald A. Rasband, Gary E. Stevenson, Dale G. Renlund, Gerrit W. Gong, Ulisses Soares

Redaktør: Randy D. Funk

Vejledere: Becky Craven, Cristina B. Franco, Sharon Eubank, Walter F. González, Larry S. Kacher, Adrián Ochoa, Vern P. Stanfill

Adm. direktør: Richard I. Heaton

Leder af Kirkens Tidsskrifter: Allan R. Loyborg

Forretningsfører: Garff Cannon

Chefredaktør: Adam C. Olson

Vicechefredaktør: Ryan Carr

Udgivelsesassistent: Camila Castrillón

Redaktion: David Dickson, David A. Edwards, Matthew D. Fitton, Garrett

H. Garff, Jon Ryan Jensen, Aaron Johnston, Charlotte Larcabal, Michael R. Morris, Eric B. Murdock, Joshua J. Perkey, Jan Pinborough, Richard M. Romney, Mindy Selu, Lori Fuller Sosa, Chakell Wardleigh, Marissa Widdison

Ledende art director: J. Scott Knudsen

Art director: Tadd R. Peterson

Designmedarbejdere: Jeanette Andrews, Fay P. Andrus, Mandie Bentley, C. Kimball Bott, Thomas Child, Joshua Dennis, David Green, Colleen Hinckley, Eric P. Johnsen, Susan Lofgren, Scott M. Mooy, Emily Chieko Remington, Mark W. Robison, K. Nicole Walkenhorst

Koordinator af intellektuel ejendomsret: Collette Nebeker Aune

Produktionsleder: Jane Ann Peters

Produktionsmedarbejdere:

Ira Glen Adair, Julie Burdett, Thomas G. Cronin, Bryan W. Gygi, Ginny J. Nilson, Marrison M. Smith

Prepress: Joshua Dennis, Ammon Harris

Trykchef: Steven T. Lewis

Distributionschef: Nelson Gonzalez

Liahona:

Redaktør: Svend Aage Andersen

Redaktionens adresse:

Translation Division,
Borups Allé 128, 1. th,
DK-2000 Frederiksberg,
Tlf. 38 11 18 50

Kirkenyt: Finn Lykkegaard

Distribution:

Jesu Kristi Kyrka av Sista Dagars Heliga,
MOS, Sveagatan 8 A, 441 32 Alingsås,
Sverige

Abonnementoplysninger

Tegning af abonnement eller adresseændring kan ske ved henvendelse til kundeservice på tlf. 0046-8 500 655 20.

E-mail: rcstockholm@ldschurch.org

Abonnementspris: DKK 68 pr. år (Grønland DKK 34).

Betaling: Online: store.lds.org; eller Danske Bank: 4073-6532136.

Indsendelse af manuskripter og spørgsmål sker online på liahona.lds.org; med post til *Liahona*, Rm. 2420, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150-0024, USA; eller med e-mail til liahona@ldschurch.org

Liahona (et ord fra Mormons Bog, som betyder »kompass« eller »vejviser«) udgives på albansk, armensk, bislama,

bulgarsk, cambodjansk, cebuano, dansk, engelsk, estisk, fiji, finsk, fransk, græsk, haitiansk, hollandsk, indonesisk, islandsk, italiensk, japansk, kinesisk, kinesisk (forenklet), kiribati, koreansk, kroatis, lettisk, litauisk, malagassisk, marshallsisk, mongolsk, norsk, polsk, portugisisk, rumænsk, russisk, samoansk, slovensk, spansk, svensk, swahili, tagalog, tahitiansk, thai, tjekkisk, tonga, tysk, ukrainsk, ungarsk, urdu og vietnamesisk. (Antal numre pr. år varierer fra sprog til sprog).

© 2019 Intellectual Reserve, Inc. Alle rettigheder forbeholdes. Printed in the United States of America.

Oplysninger om ophavsret:

Medmindre andet er angivet må enkeltpersoner kopiere materiale fra *Liahona* til deres personlige ikke-kommercielle brug (herunder kirkekaldelser). Denne ret kan trækkes tilbage når som helst. Billedmateriale må ikke kopieres, hvis der i kunstværkets kildeangivelse er anført restriktioner. Spørgsmål om ophavsret bør rettes til Intellectual Property Office, 50 E. North Temple St., FL 13, Salt Lake City, UT 84150, USA; eller send e-mail til: cor-intellectualproperty@ldschurch.org

For readers in the United States and

Canada: October 2019 Vol. 168 No. 10. LIAHONA (USPS 311-480) Danish (ISSN 1080-9554) is published monthly by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$10.00 per year; Canada, \$12.00 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address must be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 001-800-537-5971. Credit card orders (American Express, Discover, MasterCard, Visa) may be taken by phone or at store.lds.org. (Canada Post Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send all UAA to CFS (see DMM 507.1.5.2). NONPOSTAL AND MILITARY FACILITIES: Send address changes to Distribution Services, Church Magazines, P.O. Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368, USA.

BESKYT BØRN MOD PORNOGRAFI

Søster Joy D. Jones, Primarys hovedpræsident, siger, at kærlighed er det stærkeste våben mod pornografi: »Det siges lidt populært, at »porno dræber kærlighed,« men lad os også huske, at kærlighed dræber porno.« Her er tre måder, hvorpå udtryk for kærlighed beskytter børn mod pornografiens påvirkning.

BESKYTTELSE:

»Jeg elsker dig«

Opbyg et forhold, hvor jeres børn føler sig trygge og elskede.

RESPONS:

»Jeg elsker dig stadig«

Tal med jeres børn om pornografi og tilskynd dem til at komme til jer med deres spørgsmål.

HELBREDELSE:

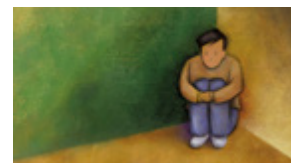
»Jeg vil altid elske dig«

Forsikr jeres børn om, at selv om de måtte kæmpe med pornografi, så ændrer jeres kærlighed sig ikke.

HVAD I KAN GØRE?

- Vær bekvem med at tale med jeres børn om seksualitet og hvordan I beskytter dem mod pornografi.
- Hjælp børnene til at forstå *hvorfor*.
- Enhver smartphone, tablet og pc bør have filtre – selv teenagerne og de voksne.
- Lad aldrig nogen være alene i et værelse med en elektronisk enhed.
- Fordøm ikke børn, der udtrykker en svaghed for pornografi.

Søster Jones forklarer hver af disse forslag nærmere i sin artikel på side 36.

»Vi beskytter vores børn, indtil de kan beskytte sig selv.«

Jason S. Carroll, professor i familieliv på Brigham Young University.

Wilson Di Paula

San José i Uruguay

En motorcykelulykke gjorde Wilson lam. Et år senere døde hans hustru. Som enkemand med to små piger anede Wilson ikke sine levende råd. Han var ikke sikker på, at der var en mening med livet. Wilson kunne være blevet bitter. Men i stedet for begyndte han at søge efter sandheden.

CODY BELL, FOTOGRAF

Jeg havde mange spørgsmål. Hvorfor sker der dårlige ting? Jeg levede mit liv og prøvede at gøre det rigtige, og min hustru blev taget fra mig, og jeg sad i en kørestol, da lægerne blev nødt til at operere min datter i hovedet for at fjerne en tumor. Jeg begyndte at tænke, at livet var formålsløst.

Jeg indså, at jeg måtte finde sandheden. Jeg undersøgte forskellige religioner og fandt Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige. Jeg følte, det var sandheden.

Jeg ved nu, er der er en mening med at være her på jorden. Vi er her som en del af vor himmelske Faders evige plan. Vi har en Frelser, der overvandt døden og genopstod. Det giver mig kraft at vide det. Nu stræber jeg efter at holde ud og fortsætte fremad. Jeg har et formål, og jeg ved, at når jeg prøver at leve et værdigt liv, kan jeg få en evig familie.

LÆS MERE

Se mere om Wilsons trosrejse, inklusive flere billeder, i Evangelisk bibliotek eller i onlineversionen af denne artikel på ChurchofJesusChrist.org/go/10196.

SÅDAN INDSENDER I EN PROFIL AF TRO

På liahona.ChurchofJesusChrist.org kan I indsende en kort beskrivelse og et billede i høj opløsning af en person, hvis tro inspirerer jer.

Principper for omsorg

Mangler I også denne *vigtige del* af omsorgen?

Omsorg handler lige så meget om at »glæd[e] jer med de glade,« som at »græd[e] med de grædende« (Rom 12:15).

Når vi tænker på omsorg, er det let at komme i tanke om dem, der har brug for hjælp. Vi taler om at lave havearbejde for enken, komme med mad til den syge eller give til dem, der kæmper. Vi husker Paulus' råd: »Græd med de grædende«, men har vi fokus nok på den *første* del af det skriftsted »glæd jer med de glade«? (Rom 12:15). At glæde sig med dem, vi drager omsorg for – om det så betyder, at vi fejrer deres succes eller hjælper med at finde glæde i svære stunder – er en vigtig del af at drage omsorg, som Frelseren ville.

Her er tre forslag, der kan hjælpe (og et til hvad vi skal undgå), når vi fokuserer på det gode, Gud har givet os i livet.

1. Vær opmærksom

Bonnie H. Cordon, Unge Pigers hovedpræsident, hjælper os til at forstå, at vi er nødt til at *se* dem, vi drager omsorg for – ikke blot deres byrder og kampe, men også deres styrker, talenter og

FORTÆL OM JERES OPLEVELSER

Send os jeres erfaringer med at drage omsorg for andre eller at være blevet draget omsorg for. Gå ind på liahona.ChurchofJesusChrist.org og klik på »Submit an Article or Feedback«.

bedrifter. Hun har sagt, at vi må være »en forkæmper og en fortrolig ven, en der er opmærksom på deres omstændigheder og støtter dem i deres håb og stræben.«¹

I lignelsen om fårene og bukkene, sagde Frelseren, at de, der ville befinde sig på hans højre side, ville spørge: »Herre, hvornår så vi dig sulten og gav dig noget at spise, eller tørstig og gav dig noget at drikke?

Hvornår så vi dig som en fremmed og tog imod dig ...?« (Matt 25:37-38).

»Brødre og søstre, nøgleordet er *så*«, sagde søster Cordon. »De retfærdige så dem, der var i nød, fordi de vågede over dem og lagde mærke til dem. Vi kan også holde et vågent øje for at yde hjælp og trøste, for at fejre og tilmed drømme.«²

2. Find noget at fejre

Fejr sejrene – både de store og de små. Det kan være, at man er blevet rask efter cancer eller kommet igennem et svært brud, at man finder et nyt arbejde eller en mistet sko, at man overlever en måned efter at have mistet en af sine kære eller overlever en uge uden sukker.

Ring for at ønske tillykke, send et kort eller tag ud og spis frokost sammen. Ved at dele vores velsignelser med hinanden, leve med taknemmelighed og fejre andre velsignelser og sejre, kan vi »fryde os ved vore brødres glæde« (Alma 30:34).

FRELSERENS EKSEMPEL

Jesus Kristus glædede sig over andres lykke. Han deltog i brylluppet i Kana, hvor han ikke alene var med til at fejre den lykkelige begivenhed, men han forvandlede også vand til vin (se Joh 2:1-11). Vi kan også gøre en indsats for at deltage i særlige begivenheder for dem, vi drager omsorg for.

Vi ser også, at Frelseren glædede sig over andres retfærdighed. Da han besøgte nefitterne, sagde han til dem: »Velsignede er I på grund af jeres tro. Og se nu, min glæde er fuldkommen« (3 Ne 17:20).

3. Se Herrens hånd

Sommetider betyder det at glæde sig med andre at hjælpe dem til at se det, der er at glæde sig over – uanset hvilke vanskeligheder eller glæder der dukker op i vores liv. Den enkle sandhed, at vor himmelske Fader er opmærksom på os og klar til at opløfte os, kan blive en utrolig kilde til glæde.

I kan hjælpe andre til at se Herrens hånd i deres liv ved at fortælle om, hvordan I har set den i jeres. Vær åbne om, hvordan vor himmelske Fader har hjulpet jer igennem jeres udfordringer. Dette vidnesbyrd kan hjælpe andre til at indse og anerkende, hvordan han har hjulpet dem (se Mosi 24:14).

4. Begræns ikke jeres evne til at glæde jer

Desværre kan vi sommetider begrænse vores evne til at glæde os med andre, især når vi føler os usikre på, hvad vi har at tilbyde, eller hvor vi er i livet. I stedet for at finde glæde i andres lykke, falder vi i sammenligningsfælden. Ældste Quentin L. Cook fra De Tolv Apostles har sagt: »Sammenligning af velsignelser er næsten en hel sikker måde at fordrive glæden på. Vi kan ikke være taknemmelige og misundelige på samme tid.«³

»Hvordan kan vi overvinde en sådan tendens, der er så almindelig blandt langt de fleste?« har ældste Jeffrey R. Holland fra De Tolv Apostles Kvorum spurgt ... »Vi kan tælle vores mange velsignelser, og vi kan rose andres bedrifter. Det bedste af det hele er, at vi kan tjene andre, det er den fineste hjerteøvelse, der nogensinde er blevet anbefalet.«⁴ I stedet for at sammenligne os, kan vi rose dem, vi drager omsorg for. Fortæl frejdigt om det, I påskønner ved dem eller deres familie.

Som Paulus mindede os om, er vi en del af Kristi legeme, og når »én legemsdel [bliver] hædret, så glæder også alle de andre sig« (1 Kor 12:26). Med vor himmelske Faders hjælp kan vi være opmærksomme på andres oplevelser, fejre deres små og store sejre og hjælpe dem med at anerkende Herrens hånd, og vi kan overvinde misundelse, så vi oprigtigt kan glæde os sammen over de velsignelser, talenter og glæder, andre har. ■

NOTER

1. Se Bonnie H. Cordon, »Bliv hyrde«, *Liahona*, nov. 2018, s. 75.
2. Bonnie H. Cordon, »Bliv hyrde«, s. 75.
3. Se Quentin L. Cook, »Glæd jer!« *Stjernen*, jan. 1997, s. 29.
4. Se Jeffrey R. Holland, »Den anden fortabte søn«, *Liahona*, juli 2002, s. 71.

OPFORDRING TIL HANDLING

Tænk på dem, I drager omsorg for. Hvilke talenter og styrker har de? Hvilke muligheder eller sejre har de haft? Hvordan kan I glæde jer med dem, rose eller opmuntre dem?

Velsignelser ved et evangelisk perspektiv

Et evangelisk perspektiv vil give jer større klarhed over, hvordan I tænker på livets prioriteter, løser problemer og står imod personlige fristelser.

Sikke en stor velsignelse det er at være medlem af Jesu Kristi Kirke i denne uddeling, hvor en gengivelse af rigets nøgler og opfyldelse af profeti gør, at vi på egen hånd kan vidne om, at »evangeliet ruller[r] frem til jordens ender, ligesom den sten, der uden hænder er blevet hugget ud af bjerget, skal rulle frem, indtil den har opfyldt hele jorden« (L&P 65:2).

Denne profeti, som Daniel fra Det Gamle Testamente kom med, og som siden er blevet gentaget i denne uddeling, lader til at være midt i sin opfyldelse, nu hvor vi ser mere end 3300 organiserede stave af Kirken i dag. I de sidste 50 år er medlemstallet i Kirken vokset fra 2,1 til flere end 16 millioner.¹

Akkurat lige så imponerende, som denne frodige vækst og forandring forekommer mig, er det faktum, at evangeliets principper og praksis forbliver de samme, deriblandt den model for guddommelig ledelse, der er åbenbaret i Jesu Kristi Kirke. Denne model tillader organiseringen af stave, der er udformet som et »forsvar og som tilflugt fra uvejret og fra vreden, når den ufortyndet skal udøses over hele jorden« (L&P 115:6).

Et af de største mirakler i jeres jordeliv vil være jeres evne til at finde balance mellem jeres åndelighed og livets andre vigtige roller.

Brødre og søstre, Herren er gavmild med de velsignelser, han giver os. En forståelse af, at velsignelser er en funktion ved vores lydighed mod buddene, og at overholdelse af buddene er en demonstration af vores kærlighed til Herren, er værdifulde forskrifter at lære sig. Evangeliske principper som disse giver os et vigtigt perspektiv.

Det fører mig til to punkter, som jeg gerne vil fremhæve. Jeg har bemærket mig, at præsident Dallin H. Oaks, førstestårer i Det Første Præsidentskab, tidligere har gjort disse synspunkter gældende over for de unge voksne i 2015.

Bevar et evangelisk perspektiv

Ældste Dallin H. Oaks sagde, at »perspektiv er evnen til at se alle fakta i et meningsfuldt forhold, hele billedet.«² Her er nogle ting, man forstår, når man ser det fra et evangelisk perspektiv:

- I er børn af en kærlig himmelsk Fader (se L&P 76:24).
- Der er et formål med, at I er her på jorden, med evnen til at træffe valg (se 2 Ne 2:27; 10:23).
- »For det må nødvendigvis være sådan, at der er en modsætning i alt« (2 Ne 2:11).
- Jesus Kristus er vor Frelser og talsmand hos Faderen (se 1 Joh 2:1; L&P 110:4).

Overvej, hvad der sker, hvis jeres evangeliske perspektiv bliver den linse, hvorigennem I ser ethvert af livets aspekter. Et evangelisk perspektiv vil give jer større klarhed over, hvordan I tænker på livets prioriteter, løser problemer og står imod personlige fristelser. Det kan virkelig påvirke jeres overordnede tilgang til hele livet og de forskellige beslutninger, I vil træffe hen ad vejen.

Med dette perspektiv, ved vi, at Herren ønsker, at vi deltager i nadveren hver uge, og at vi studerer skrifterne og beder til ham dagligt. Desuden ved vi, at Satan vil friste os til ikke at følge vor Frelser eller lytte til Helligåndens stille tilskyndelser. Vi kan blive mere opmærksomme på, at modstanderen stræber efter at borttage vores handlefrihed og evne til at modstå hans slag på grund af afhængighed, bl.a. af stoffer og pornografi.

I skarp kontrast giver evangeliets linser os et klart blik af vigtigheden af at stifte familie – vælge at gifte sig og opfostre børn i retfærdighed. Denne synsvinkel åbner også vores øjne for, at modstanderen gerne vil ødelægge familieenheden og skabe forvirring om kønsroller, hvilket fører til, at samfundet tillægger det mindre værdi at stifte og opbygge familier.

Bevar en åndelig balance

Præsident Oaks sagde: »Når unge voksne har det perspektiv – det overordnede blik – er det afgørende for dem at bevare en åndelig balance i deres liv. For at gøre det, må I afholde jer fra nogle af verdens tillokkelser og også gøre de ting, der er nødvendige for at komme Frelseren nærmere.«³

På den ene side er der mange presserende emner og prioriteter i livet af alle slags, der alle kræver jeres

opmærksomhed, fokus og vejledning. Listen for jer hver især kan variere ret meget alt efter jeres personlige forhold, men den rummer ganske sikkert uddannelse, beskæftigelse, ægteskab og både følelsesmæssigt og fysisk velvære. Jeres udfordring er selvfølgelig at afbalancere disse vigtige roller i livet med jeres åndelighed.

Præsident Oaks rådede os også: »I må være forsigtige, når I fordeler jeres tid, så I ikke sulter jer selv åndeligt, mens I primært beskæftiger jer med andre ting. Det princip forklarer, hvorfor det især er vigtigt for de unge voksne ... at følge rådet om at komme til kirkemøder, tjene i Kirken, studere dagligt i skriften, bede familiebøn på knæ dagligt og tjene i sine kirkekaldelser.«⁴

Midt i jeres personlige og forskellige behov for at afbalancere livets gøremål og udfordringer med jeres åndelighed, vil I indse, at den balance er mulig at opnå. Herren kræver ikke, at I gør noget, I ikke kan opnå. Jeg hørte ved adskillige lejligheder præsident Thomas S. Monson (1927-2018) sige: »Den, som Herren kalder, gør Herren egned.«⁵ Jeg tænker, at det især gælder medlemmer af Kirken.

Hvor skræmmende det end må virke at holde den balance, lover jeg, at et af de største mirakler i jeres jordeliv vil være jeres evne til at finde balance mellem jeres åndelighed og livets andre vigtige roller. Det kan ske på en måde, der ikke alene vil gøre jer i stand til at bevare status quo på jeres åndelighed og livets vigtige roller, men også til at vokse og udvikle jer på begge disse vigtige områder.

Hovedårsagen til, at dette er muligt, er, at Herren er omdrejningspunktet. Han er det absolutte balancepunkt. Og han har guddommelig personlig interesse i jer, da I er hans

børn. Men dette resultat afgøres af jeres passende fokus og indsats for at finde balance.

Ud fra mine betragtninger og personlige erfaring virker det til, at vi har en tendens til at tippe tungere til en side end den anden igennem livet. Det at bevare balancen i vores liv kræver en konstant indsats og pleje. Vælg aktivt at forblive rede.

Det kan interessant nok gå begge veje. Der kan være gange, hvor I opdager, at I er nødt til at være omhyggelige med at holde klart fokus på jeres skole eller jeres arbejde, hvor »kirke-tjeneste kun kan udføres i kirketiden.«⁶ Men husk at bevare Herren som jeres omdrejningspunkt, så I kan finde jeres passende åndelige ligevægt.

Herren vil hjælpe jer

Når vi bevarer et evangelisk perspektiv, er det let at forstå den grundlæggende sandhed, at Herren vil hjælpe os. Et grundlæggende evangelisk princip er, at vi er børn af kærlige himmelske forældre. Det er helt naturligt for dem at hjælpe os med at vende tilbage til vores himmelske hjem på enhver måde.

Jeg vil gerne dele nogle eksempler på, hvordan Herren kan hjælpe jer. En af mine ungdomsledere Thad Carlson delte den med mig for mange år siden. Thad, der døde for nylig, havde en stor indflydelse på mig, mens jeg voksede op. Han voksede selv op under den store depression, som det niende ud af 14 børn. Familien levede af landbrug og kvægavl. Det var økonomisk svære tider, og deres største aktiv var deres kvægflok.

Da Thad var ung, var et af hans ansvar at passe kvægfloken, og når det var nødvendigt at sikre sig, at de fandt den

Husk at bevare et evangelisk perspektiv. Se verden omkring jer gennem den linse, som Jesu Kristi evangelium er.

bedste føde – et stort job for en ung dreng. Det var han i stand til ved hjælp af en dygtig pony, der præcist vidste, hvad den skulle med lidt vejledning. Den pony hed Old Smoky. Men Old Smoky havde en svaghed, han ville ikke indfanges. Når som helst, man nærmede sig ham, løb han væk, for han vidste, at han ville blive sat i arbejde.

En dag, efter Old Smoky var blevet indfanget, tøjlet og sadlet, red den unge Thad ud på markerne, hvor kvæget græssede. Jorden var tør, og det var græsningsarealet også, men Thad havde bemærket, at græsset langs nogle jernbanespor var længere og grønnere. Så han tænkte, at han ville lede køerne uden for hegnet og lade dem nyde noget af det gode foder langs sporet.

Med hjælp fra Old Smoky fik Thad gennet kvæget ud af græsningsarealet, hvor de begyndte at gå frem og tilbage langs sporet for at spise det bedre og grønnere græs. De fornøjede køer virkede til at passe sig selv, så Thad steg af hesten og satte sig på tøjlerne, nød omgivelserne og hyggede sig. Men Old Smoky ville også gerne selv se nærmere på det grønne græs, og hans tøjler gled ud under Thad.

Dette idylliske og fredelige øjeblik fik en knusende og brat afslutning, da Thad pludselig hørte en høj lyd langt fra. Det var fløjten fra et lokomotiv, der hastigt var på vej ned ad det selvsamme spor, hvor hans køer spredt dovnede lige foran ham. Han indså, at konsekvenserne kunne være ødelæggende for kvæget og hans familie, hvis han ikke hurtigt fik gennet kvæget tilbage på græsningsarealet og væk fra det tog, der nærmede sig. Han følte ikke, at han nogensinde ville kunne tilgive sig selv, hvis han ikke passede sit ansvar.

Thad kom hurtigt på benene og løb hen for at gribe tøjlerne på Old Smoky. Old Smoky så Thad komme og dansede hurtigt væk, for han ville ikke fanges. Åndeløs og desperat

med billeder af døde køer og familietragedie susende igennem hovedet, vidste Thad, at han måtte handle hurtigt.

Han fortalte senere, hvad der skete: »Min primarylærer havde lært os at bede og bekræftet, hvad min mor havde lært mig. Uden anden udvej faldt jeg på knæ og begyndte at bede om hjælp til at få køerne af sporet.«

Thad hørte ikke en stemme, men han fik en klar tanke: »Bemærk hvordan køerne kan gå rundt om Old Smoky uden, at han rører sig. Så ... nu hvor du er på knæ, så kom ned på alle fire. Lad som om du er en ko og kravl over til Old Smoky.«

Thad fortalte: »Det gjorde jeg. Han flyttede sig ikke. Jeg greb tøjlerne, førte ham til hegnet, hoppede op på ryggen af ham, og så red vi som vinden for at få køerne tilbage på græsningsarealet. Old Smoky var ualmindelig dygtig ved hvert lille sving og drej.«

Da Thad noget senere gik på high school, gik det rigtigt op for ham, at han havde modtaget et tydeligt svar på sin bøn på et meget kritisk tidspunkt. Han bemærkede: »Engle betjente Old Smoky på en måde, der lå udover min evne, og min familie blev reddet fra en tragedie.« Senere sagde han: »Det var den første af mange tilskyndelser, der kom til mig. ›Og hvad I end beder Faderen om i mit navn, som er ret, i tro på at I skal få det, se, det skal gives jer‹ (3 Ne 18:20).«⁷

Vi har alle noget kvæg, vi lige skal have væk fra sporet, inden toget kommer. Vi møder farer i mange forskellige former og størrelser. Nogle er lige så alvorlige, som i Thads farlige situation med livstruende eller sjæleknusende konsekvenser for os selv eller vores kære.

I andre situationer står vi måske ikke over for så alvorlige konsekvenser, men ikke desto mindre vejer de tungt i vores sind og hjerte. En ting er sikkert – enhver af os vil møde modgang og prøvelser i livet, for det er en del af vores jordiske erfaring. Men husk, at Herren vil hjælpe os!

Jeg elsker disse ord i Mormons Bog: »Vi ser, at Gud er opmærksom på hvert enkelt folk, i hvilket land de end måtte være; ja, han tæller sine folk, og hans inderlige barmhjertighed er over hele jorden« (Alma 27:37).

Det vil sige hver eneste af os. Det er en stor trykthed at vide, at Herren vil hjælpe os.

Tro, håb og et evangelisk perspektiv

Her afslutningsvist vil jeg opfordre jer til at huske at bevare et evangelisk perspektiv. Se verden omkring jer igennem den linse, som Jesu Kristi evangelium er.

Bevar en åndelig balance. Vi møder alle udfordringer og muligheder i livets forskellige roller, og dem bruger vi bedst, når vi afbalancerer dem med vores tro på Jesus Kristus og hans forsoning.

Og til sidst, hav tro på og håb om, at Herren vil hjælpe jer. Det er den kundskab, der vil hjælpe jer til i trykthed at møde de udfordringer, der er en uundgåelig del af jordelivet. ■

Fra en tale, »Et evigt perspektiv«, der blev holdt på Brigham Young University-Hawaii den 19. september 2017.

NOTER

1. Se »Statistisk rapport 2018,« *Liahona*, maj 2019, s. 112.
2. Dallin H. Oaks, foredrag for unge voksne, 8. feb. 2015, Salt Lake City, Utah (ikke udgivet).
3. Dallin H. Oaks, foredrag for unge voksne, 8. feb., 2015.
4. Dallin H. Oaks, foredrag for unge voksne, 8. feb. 2015.
5. Thomas S. Thomas S. Monson, »Kaldet til at tjene«, *Stjernen*, juli 1996, s. 46.
6. Dallin H. Oaks, foredrag for unge voksne, 8. feb. 2015.
7. Thad Carlson, personlig brevveksling.

Beskyttelse af børn

Hvordan kan vi beskytte og styrke børnene i vores liv bedre?

Marissa Widdison

Kirkens Tidsskrifter

Af alle de grupperinger af mennesker, som Jesus underviste, ved vi, at han i særdeleshed elskede børn. Han viste børnene opmærksomhed, selv når det var ubelejligt. Han inviterede børnene til at få deres egen velsignelse af ham. Han fordømte dem, der skadede børn. Og han belærte om, at vi må blive mere som børn for at komme ind i himmeriget.¹

»Se jeres små,« sagde han til dem på det amerikanske kontinent efter sin opstandelse. Himlene åbnede sig, og skærmende engle steg ned og slog kredse om børnene og omringede dem med ild. (Se 3 Ne 17:23-24).

Med alle de farer, der er i dagens verden, kunne vi måske ønske, at vores børn konstant var omringet af himmelsk ild. Det skønnes, at et ud af fire mennesker på verdensplan er blevet misbrugt som barn, og det gennemsnitstal stiger, når man ser på særligt udsatte grupper, som dem med handicap.² Den gode nyhed er, at der er meget, vi kan gøre for at være proaktive omkring beskyttelse af børn.

»Forestil jer et barn, I elsker,« har søster Joy D. Jones, Primarys hovedpræsident, sagt. »Hvad betyder det, når I fortæller dette barn, at I elsker det? ... Vi sørger for beskyttelse, så vi kan hjælpe dem, vi elsker til at blive deres bedste og møde livets udfordringer.«³

Måske kan et nærmere kig på Frelserens eksempel give os nogle idéer til, hvordan vi kan blive bedre til at beskytte de børn, vi har inde på livet.

Da Jesus besøgte nefitterne, velsignede han hvert barn individuelt. Vi bør ligeledes lære hvert barn at kende.

Jesus tog sig tid til dem

Jesus afså tid til at vise de små og sårbare opmærksomhed (se Matt 19:14). Vi kan også afse tid til at lytte til vores børn og prøve at forstå deres udfordringer.

»Jo mere kærlighed barnet føler, jo lettere er det for barnet at åbne op,« sagde Jones. »...Vi må indlede samtalen og ikke vente på, at barnet kommer til os.«⁴

En mor fandt det nyttigt hver aften at stille sine børn spørgsmålet: »Har I hørt nogle ord i dag, som I ikke forstår?«

Vores børns første instinkt er måske at søge online efter svar, for internettet giver umiddelbar hjælp og dømmer ikke, men vi er nødt til at overbevise dem om, at vi er en mere troværdig informationskilde. Og det indebærer, at vi ikke overreagerer, når vores børn fortæller os noget, der gør os utrygge. Hvis vi for eksempel laver et følelsesmæssigt udbrud, når vores børn fortæller, at de har set pornografi, er det ikke sikkert, at de kommer til os efter hjælp igen. Men reagerer vi med kærlighed, har vi en mulighed for at sende et klart budskab – at vi ønsker, at de taler med os om *alt*.

Søster Jones har endvidere sagt: »Mindre problemer, som man taler om på en kærlig måde, skaber grundlag for en sund reaktion, når der dukker store problemer op, og at man stadig kan kommunikere.«⁵

Nogle af de vigtigste beskyttende samtaler, forældre kan have med deres børn, handler om deres legeme. Disse samtaler bør omfatte præcise ord for kropsdele, information om hygiejne, og hvilke forandringer man kan forvente i de kommende år. Vi bør tale om seksualitet, og hvordan fysisk og følelsesmæssig intimitet er vidunderlige elementer i vor himmelske Faders plan for os. Vi bør også tale om emner som misbrug og pornografi. De samtaler er nødt til at være alderssvarende og styret af de spørgsmål, som vores børn har. Ideelt set får vi flere samtaler med tiden, der fjører yderligere information til i takt med, at vores børn vokser op og deres forståelse øges. (Se sidst i denne artikel, hvor der er en liste over nyttige ressourcer).

Jesus viste dem et eksempel

Jesus viste alle et fuldkomment eksempel (se Joh 8:12). Som voksne har vi også mulighed og ansvar for at være gode eksempler. En af de bedste måder, hvorpå vi kan hjælpe vores børn til at være trygge er ved selv at være rollemodeller på gode valg. Børn ser, hvordan deres forældre behandler andre og tillader andre at behandle dem. Så søg venligst hjælp, hvis I er i et forhold eller kæmper med en afhængighed, der sætter jer selv eller jeres familie i fare. Ræk ud mod myndigheder og professionelle rådgivere, såvel som jeres biskop eller hjælpeforeningspræsident, der

kan sætte jer i kontakt med de rette kirke- og samfundsressourcer. I fortjener tryghed og respekt.

Vi bør også vise et godt eksempel ved at sørge for vores åndelige styrke. Ser vores børn os bede? Ved de, at vi læser i skrifterne? Har de hørt vores vidnesbyrd? Ifører vi os »Guds fulde rustning« som familie om morgenen, inden vi farer ud i verden? (se Ef 6:11-18; L&P 27:15-18).

Jesus talte deres sag

Frelseren talte imod dem, der gjorde børn fortræd (se Matt 18:6). Vi kan også være fortalere for de børn, vi har inde på livet.

»Børn har brug for, at andre taler deres sag,« har præsident Dallin H. Oaks, førsterådgiver i Det Første Præsidentskab, sagt, »og de har brug for beslutningstagere, der sætter deres velfærd frem for egne selviske voksne interesser.«⁶

Selvom vi ikke behøver at være ovenud frygtsomme eller mistænksomme for og omkring andre, så bør vi være på vagt over for potentielle trusler og træffe kloge valg. Primaryledere bør følge Kirkens retningslinjer til forebyggelse af misbrug⁷ – der ligger en sikkerhed i at have to lærere i hvert klasseværelse og i at nogle fra præsidentskabet tjekker klasserne.

Forældre og ledere bør rådføre sig med hinanden og afgøre, om de kan tage yderligere forholdsregler for at mindske specifikke trusler. For eksempel er der vinduer i dørene til mange klasseværelse i kirken. Er der ikke det i jeres kirkebygning, kan I overveje at lade døren stå på klem i klassetiden og tale med den lokale ejendomsforvaltningsrepræsentant og høre, om det er en mulighed at sætte døre med vinduer i. Alle voksne bør uagtet, hvilken kaldelse de har, vise opmærksomhed i kirken og hjælpe til, når der er behov for det, det kan være med at byde besøgende velkommen eller hjælpe et omstrejfende barn tilbage til klassen.

Desværre skader børn sommetider andre børn. Ser vi nogle drille andre eller upassende fysisk kontakt noget sted i kirken, må vi øjeblikkeligt gribe ind. Er vi ledere, må vi være villige til at tale med de berørte familier – selvom samtalerne kan være ubehagelige – for at sikre, at alle børn har det godt. Tal med medfølelse og klarhed for at skabe en venlig atmosfære.

Hvis vi tror, at et barn bliver misbrugt, bør vi indberette sådan en bekymring til de sociale myndigheder med det samme. I mange lande er der hotlines, hvortil man kan ringe i krisesituationer og om information og støtte. Vi bør også tale med biskoppen ved mistanke om misbrug, især hvis den omfatter nogen, der kan have adgang til børn igennem Kirken. Udover at tage tiltag for at forhindre en krænkers fremtidige adgang til børn, kan biskoppen sørge for trøst og støtte til ofre og hjælpe dem med adgang til yderligere hjælp hos familietjenesten.

Jesus velsignede dem en for en

Jesus kendte de enkelte børn og velsignede dem en for en (se 3 Ne 17:21). Vi bør ligeledes lære hvert enkelt barn at kende og prøve at hjælpe dem specifikt.

Hvordan kan vi gøre kirken til et mere sikkert sted for børn med medicinske udfordringer? Har vi en plan til afhjælpning af primarybørn med handicap? Underviser vi i Primary med hensyn til forskellige situationer på hjemmefronten? Hvad kan vi ellers gøre for at være mere inkluderende?

Racistiske eller nedsættende bemærkninger om andre kulturer og nedladende holdninger til medlemmer af andre trosretninger bør ikke have plads i budskaber, vi deler. I en primaryklasse var der en dreng, der ikke talte det samme sprog som de andre børn særlig godt. Lærerne sørgede for at printe uddelingsark på begge sprog, for at han skulle føle sig velkommen. Enkle betænksomme handlinger viser børn, at vi kender dem og kerer os om dem individuelt, og disse handlinger bliver eksempler til efterfølgelse for dem.

Vi kan opdage, at nogle børn står i akut behov for hjælp. Selvom nogle humørsvingninger for eksempel er normalt, kan der ligge et alvorligt problem bag, der kræver professionel hjælp, hvis et barn er vredt, tilbagetrukkent eller ked af det i flere uger. Skønt retskafne vaner som bøn og studium af skriften er vigtige, er der ofte brug for mere støtte til dem, der kæmper med frembrydende mentale sygdomme eller håndterer hemmelige traumer. Det gør ikke tingene bedre at ignorere situationen. På mange områder kan biskopper sørge for økonomisk støtte til den enkelte og familier til rådgivning gennem Familietjenesten eller andre.

Jesus styrkede dem

Samtidig med at Jesus beskyttede børnene, styrkede han dem også. Han fremhævede børn som eksempler (se Matt 18:3). Efter Jesus havde besøgt Amerika var de små børn der i stand til at lære de voksne »forunderlige ting« (3 Ne 26:16).

Vi kan styrke de børn, vi kender, ved at lære dem at vide, hvordan Ånden taler til dem og dernæst følge Ånden, når de træffer valg – hjælp til at udvikle deres eget filter som rettesnor for deres handlinger. Som søster Jones har sagt: »Det at hjælpe børn til at udvikle deres egne grunde til at ønske [at træffe sikre valg] er afgørende.«⁸ Her er nogle forslag, der har styrket andre familier:

- En mor lærte sine børn at lægge mærke til deres »uha-følelser« og være forsigtige omkring folk, der virkede upålidelige. Det betalte sig, da nogle mennesker prøvede at overbevise hendes søn om at følge med dem ud på et badeværelse, og han lyttede til sin uro og afslog.
- Nogle familier laver en nødplan i god tid, som de kan bruge, hvis de støder ind i noget dårligt. En families nødplan blev for eksempel kaldt for »sluk og snak« og bestod i, at man slukkede computerskærmen og straks fortalte forældrene det, hvis der dukkede et væmmeligt billede op. Deres børn behøvede ikke at bekymre sig om, hvordan de skulle håndtere underlige medier – de vidste, hvad de skulle!
- En anden familie fandt på et kodeord, som deres børn kunne sms'e eller sige til forældrene, hvis de havde brug for at blive hentet med det samme.
- I kan hjælpe jeres børn med at øve sig i at sige »nej!«, når nogle prøver på at få dem til at gøre noget, der gør dem utilpas.

Ethvert barn bør vide, at det kan bede om hjælp, og de skal blive ved med at spørge, til de er trygge.

Vores ansvar som voksne

Lad os genkalde scenariet i 3 Nefi 17, hvor Jesus tog »deres små børn, et efter et, og velsignede dem og bad til Faderen for dem ... Og de blev omringet af ild, og englene betjente dem« (v. 21, 24). Måske er hovedpointen i denne beretning ikke alene at lære os om, hvor vigtige børn er, men også at vise, hvad *vores* rolle som voksne bør være. Vi har den kommende generation i vores varetægt. Vi bør være de engle, som omslutter og betjener børnene. Lad os fortsætte med at se hen til Jesus som vores fuldkomne forbillede og dernæst gøre vores bedste for at omslutte vores små med kærlighed og beskyttelse. ■

NOTER

1. Se skriftstedshenvisningerne under overskriften til hvert afsnit i denne artikel for at finde beretningen i skrifterne.
2. Se »Child Maltreatment (Child Abuse)«, World Health Organization, who.int/violence_injury_prevention/violence/child/en.
3. Se Joy D. Jones, »Håndtering af pornografi: Beskyt, reager og helbred«, *Liahona*, okt. 2019, s. 38.
4. Se Joy D. Jones, »Håndtering af pornografi: Beskyt, reager og helbred«, s. 39, 40.
5. Se Joy D. Jones, »Håndtering af pornografi: Beskyt, reager og helbred«, s. 39.
6. Dallin H. Oaks, »Beskyt børnene«, *Liahona*, nov. 2012, s. 43.
7. Se »Preventing and Responding to Abuse«, newsroom.ChurchofJesusChrist.org.
8. Joy D. Jones, »Håndtering af pornografi: Beskyt, reager og helbred«, s. 40.

EN KIRKERESSOURCE FOR LEDERE

Kirken har en hjemmeside, der kan hjælpe ledere med at rådgive medlemmer, der oplever misbrug. Klik ind på counselingresources.ChurchofJesusChrist.org.

NYTTIGE RESSOURCER PÅ NETTET

- Abuse.ChurchofJesusChrist.org
- OvercomingPornography.Lds.org
- »Misbrug«, Gospel Topics, topics.Lds.org.

TIPS TIL BESKYTTELSE AF BØRN

I hjemmet

- Lav en plan i familien for, hvordan I undgår dårlige medier eller kommer ud af farlige situationer.
- Tal på en alderssvarende måde om kroppen, seksualitet og intimitet.

I kirken

- Følg Kirkens retningslinjer for undervisning, deriblandt at der er to voksne i hver klasse.
- Fremelsk en kultur af venlighed og tillad ikke mobning.

Ældste
Joni L. Koch
De Halvfjerds

At være eller have været, det er spørgsmålet

Det forventes af os, at vi dømmer. Det skal vi.
Men vi må *ikke* sætte andre i bås.

For flere år siden besøgte min hustru og jeg Kronborg Slot i Helsingør. Slottet er berømt på grund af William Shakespeares skuespil *Hamlet*. Da vi gik igennem slottets gange blev vores tanker fyldt med scener og dialoger fra stykket, især Hamlets berømte forespørgsel: »At være eller ikke at være, det er spørgsmålet.«

Men så tænkte jeg på et meget mere relevant spørgsmål at stille os selv: »At være eller *have været*, det er spørgsmålet.«

Tillad forbedring

Desværre sætter vi ofte folk i bås, når vi taler om dem. Vi kan for eksempel sige noget som:

- »*Ældste Brown er en doven missionær.*« I stedet kunne vi sige: »Ældste Brown har ikke arbejdet så hårdt på det sidste, men jeg tror, at han kan forbedre sig.«
- »*Mary er ikke religiøs.*« Som kontrast kan vi sige: »Mary har ikke været interesseret i religion, men hun vil måske føle Ånden, hvis jeg bærer mit vidnesbyrd for hende.«

Når vi siger, at nogle *er* noget, kan vi ende med at sætte dem i bås, dømme dem uden at give dem mulighed for at ændre eller forbedre sig. Men når vi siger *har været*, indikerer vi, at vi tror på, at udvikling og fremgang er muligt.

Er det forkert at dømme?

De fleste bibeloversættelser giver følgende udlægning af denne lære fra Frelseren: »Døm ikke, for at I ikke selv skal dømmes« (Matt 7:1). Men Joseph Smiths oversættelse tydeliggør: »Døm ikke uretfærdigt ... men døm en retfærdig dom« (i JSO, Matt 7:2 i Guide til skrifterne; fremhævelse tilføjet).

Det er helt acceptabelt – tilmed forventet – at vi udøver dom, når vi vurderer, evaluerer og skelner mellem situationer og foretager valg. Og det er særligt vigtigt, at vi udøver en retfærdig dom, når vi interagerer med andre.

Vi bør for eksempel grundigt evaluere, hvem vi gifter os med, bruge dømmekraft til at forstå andres hensigt eller vurdere ens egne evner til at udføre en professionel opgave.

Vi bør altid evaluere folks adfærd eller karakter ud fra Herrens standarder, som de er beskrevet i de hellige skrifter og profeternes ord. Frem for alt må vi sikre os, at vi med vores dom ikke forsøger at definere nogen uvenligt, hurtigt eller uretfærdigt sætter nogen i bås.

I stand til at ændre sig

Vi udøver uretfærdig dom, når vi unøjagtigt skildrer andre, særligt hvis vi gør det ved at antyde, at de ikke kan forandre sig. I alle vores interaktioner med andre, bør vi huske, at vi på grund af Herrens sonoffer alle er i stand til at

forbedre os. Overvej disse eksempler fra Frelseren:

- Han sagde til kvinden, der var blevet taget i ægteskabsbrud: »Gå, og synd fra nu af ikke mere« (Joh 8:11).
- Han sagde til en af de mænd, der blev korsfæstet ved siden af ham: »I dag skal du være med mig i Paradis« (Luk 23:43).
- Efter Frelseren var opstået, blev han ved med at se Peters potentielle og vejlede ham, selvom Peter havde fornægtet ham tre gange (se Matt 26:34 og Joh 21:15-17).
- Han fortalte Saulus, der havde forfulgt de hellige, at han skulle omvende sig. Saulus, der blev til Paulus, adlød og blev retfærdig. (Se ApG 9:3-6).

Herren Jesus Kristus er mester i at give en chance mere – og også en tredje og fjerde chance. Han lærte os at tilgive »op til syvoghalvfjerds gange« (Matt 18:22). Han er den eneste, der har levet et fuldkomment liv på denne jord, men på grund af hans liv, hans lære, hans sonoffer og hans opstandelse og gennem evangeliets ordninger, kan vi en dag også blive fuldkomne. At omtale vores brødre og søstre på en måde, der tilkendegiver mistro til deres evne til at forandre sig, er også en tilkendegivelse af vores mistro til Frelserens og hans forsonings kraft.

Udadtil og indadtil

Det er en kendsgerning, at vi ofte dømmes (og bliver dømt) på førstehåndsindtryk. Men vi er i fare for at dømme uretfærdigt, når vi kun dømmes ud fra førstehåndsindtryk og ikke evaluerer en persons sande karakter.

»Mennesker ser på det, de har for deres øjne, men Herren ser på hjertet« (1 Sam 16:7). Jesus omtalte i sin tid hyklere som »kalkede grave; udenpå ser de smukke ud, men indeni er de fulde af ... al slags urenhed« (Matt 23:27).

Frelseren sagde ikke, at et positivt og pænt ydre udseende er dårligt, men en mands eller kvindes indre karakter (moral og åndelighed) er langt vigtigere. Tænk på vores storslåede templer: Omgivelserne er smukke, men langt vigtigere er de ordninger, der udføres inde i dem.

Missionærer skal følge standarder for påklædning og soignering. Ved at være ren, klæde sig sømmeligt og bruge et ordentligt sprog viser de et godt eksempel for dem, som introduceres for Jesu Kristi evangelium ved det, de ser og hører fra missionærene.

Udøv dømmekraft

Når vi forsøger at fælde retfærdige domme, er det vigtigt at bruge sin dømmekraft. I Guide til skrifterne står der om at bedømme: Det at forstå eller vide noget ved hjælp af Åndens kraft ...

Den indbefatter evnen til at anerkende et menneskes sande væsen og kilden til eller betydningen af forskellige åndelige tilkendegivelser« (»Bedømme, gaven at«).

Til tider bruger folk, der er onde inden i, verdslig fremtoning til at snyde os til at tro, at de er værd at efterligne. De er »vise i egne øjne og forstandige efter egen mening« (Es 5:21; 2 Ne 15:21). Frelseren kunne se ud over dette komediespil, og han kunne skelne mellem karakterstyrke og hjertets oprigtighed selv blandt de mest ydmyge og undertrykte.

Alma udviste sådan dømmekraft, da han talte til dem, der blev »foragtet af alle mennesker på grund af deres fattigdom«, alligevel var de velsignede, fordi de var blevet »ydmyge i hjertet« (Alma 32:5-8).

Vi bør huske, at »det, der kommer fra Guds ånd ... bedømmes kun efter Åndens målestok« (1 Kor 2:14). Når vi ser andre, som vor Fader i himlen ser dem, giver dømmekraft os mulighed for at udøve retfærdig dom.

Retfærdig dom

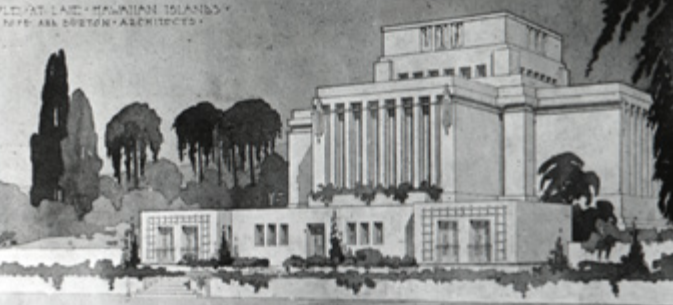
Hver dag i livet bedømmer vi ved at vurdere, evaluere og skelne. Men Herren forventer, at vi gør det retfærdigt. Som Jesu Kristi disciple bør vores ord og handlinger vise, at vi er barmhjertige, kærlige og villige til at hjælpe.

Som retfærdige dommere må vi sikre os, at vi lægger mere mærke til en persons karakter end deres udseende. Vi bør samtidig huske, at vi hver dag gør et førstehåndsindtryk på andre ud fra vores udseende og de ord, vi bruger. Mange vil føle sig draget til at finde ud af mere om vores karakter og evangeliets

budskab, hvis vores fremtoning afspejler den høje værdi af vores budskab.

Vor Herre og Mester Jesus Kristus har vist os det fuldkomne eksempel til efterfølgelse, når vi stræber efter at dømme retfærdigt. Vi bør – ligesom ham – afveje det, vi ser på overfladen, med det, der er inde i hver person. ■

Arkitektonisk gengivelse af arkitekterne Hyrum Pope og Harold W. Burton. Til højre: En af de fire friser rundt om templet, der repræsenterer fire af evangeliets uddelinger.

En dekorativ plade med Kirkens første otte tempel. Laie ses fornedet i midten.

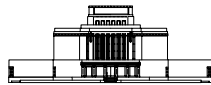

I midten: Præsident Heber J. Grant i Laie til tempelindvielsen. Herover: Præsident Joseph F. Smith (længst til venstre) i Laie. Han indviede stedet til templet i juni 1915.

Frise over moderskab formet af Avard Fairbanks. Til venstre: Medlemmer samles ved templet (1920).

Templet i Laie i Hawaii

ET HUNDREDE ÅR MED INDSAMLING

Templet i Laie i Hawaii blev indviet for 100 år siden og har givet hellige mulighed for at samle sig og modtage templets velsignelser, da evangeliet begyndte at sprede sig over hele verden.

Clinton D. og Angela R. Christensen

Forfatterne bor i Utah i USA. Bror Christensen arbejder for Kirkens historiske afdeling.

En af Jesu Kristi Kirkes største missioner i de sidste dage er at tilvejebringe templets velsignelser til verdens befolkning, både de levende og døde. Profeten Joseph Smith belærte om, at »hensigten med at indsamle ... Guds folk i enhver tidsalder ... var at bygge et hus til Herren, hvorved han kunne åbenbare sit folk sit hus' ordinancer«. ¹

Ved begyndelsen af det 20. århundrede fandtes der kun fire templer på jorden, alle lå i Utah. Derved var den fysiske indsamling til Utah den primære kilde til at få adgang til templets velsignelser. I 1919 ændrede det sig. Den 27. november 1919 indviede præsident Heber J. Grant (1856-1945) templet i Laie i Hawaii. Det markerede et historisk vendepunkt i genoprettelsen, da tempelvelsignelser blev gjort tilgængelige for mange nationer.

I mange henseender var templet i Laie i Hawaii det første internationale tempel. Det betjente lige fra begyndelsen medlemmer fra Hawaii, New Zealand, Samoa, Tonga, Tahiti, Japan og Australien. Da Kirken vedblev med at vokse i Stillehavsområdet og Asien blev antallet af lande, der blev velsignet af dette tempel, ved med at stige.

I år er det hundredåret for denne vigtige milepæl i Israels indsamling på begge sider af sløret.

Indsamling fra Samoa

Samoaøerne ligger omkring 4.000 km fra Hawaii. I 1919 sagde John Q. Adams, der var missionspræsident i Samoa: »Efter færdiggørelsen af templet i Laie synes det som om, at vores folk var grebet af et stærkt ønske om at samle nok af denne verdens gods til at tage til templet.« For eksempel havde Aulelio Anae tjent som missionær uden løn i 20 år. På grund af hans ofre i mange år, havde han ikke penge til at rejse til Hawaii. Så bror Anae solgte alt, hvad han ejede, og var i stand til at skrabe 600 eller 700 dollars sammen. ² Bror

Anae og andre samoanere ofrede alt, hvad de kunne, for at flytte til Laie i 1920'erne.

Leotas familien ankom til Hawaii nytårsdag 1923. Syvårige Vailine Leota husker: »Vores første [syn] af templet ... var det smukkeste syn.«³ Blot to uger senere modtog Vailines forældre Aivao og Matala deres begavelse og blev besejlet som par og deres børn blev besejlet til dem. Leota-parret tjente trofast i Herrens hus i 50 år og blev begravet »nær templet, de elskede så højt«. I dag lever hundredvis af deres trofaste efterkommere i hele Hawaii.

En umulig opgave

Mens mange medlemmer i Stillehavet forlod deres fædreland og immigrerede til Hawaii, organiserede mange andre menigheder og grene fra forskellige lande gruppeture, såkaldte ekskursioner, til templet. Denne åndelige form for indsamling gav Kirkens medlemmer mulighed for at rejse for at modtage tempelordinancer og derpå vende hjem for at opbygge Kirken i deres egne lande.

Ved indvielsen bad præsident Grant om, at Herren ville åbne en mulighed for de hellige i New Zealand og alle Stillehavsøerne og at sikre deres genealogi, så de kunne komme til templet og blive frelsere for deres forfædre.

Tempelturene begyndte med en gruppe hellige maorier i New Zealand blot seks måneder efter indvielsen. Selvom de hellige var ca. 8.000 km væk, glædede de sig over nyheden om indvielsen.

Waimate og Heeni Anaru længtes efter at være en del af den første gruppe, der rejste til templet. Men det virkede umuligt på grund af familiens fattigdom og turen kostede 1.200 new zealandske pund, hvilket var et heftigt beløb. De havde brug for et mirakel.

I årevis fulgte familien Anaru profetens råd og indsamlede deres genealogiske optegnelser. Optegnelserne lå så i stakke, mens de ventede på, at der skete et mirakel. Deres søn Wiwini kendte til sine forældres tro: »Mor mistede aldrig nogen-sinde troen på, at hun en dag ville knæle med far ved alteret i templet.

Der skete et mirakel. Waimate vandt en kontrakt om et stort byggemodningsprojekt med den new zealandske stat. Hans indkomst fra dette projekt udløste en kontant forskudsudbetaling, der var stor nok til at dække prisen for turen til Hawaii. Waimate og Heeni overvandt deres frygt for at rejse på havet og rejste til Hawaii med en gruppe på 14 hellige i maj 1920. De modtog deres begavelse og blev besejlet. Det umulige var sket.

Historien om Anarus-parret er blot en blandt mange om sidste dages hellige, der rejste til templet i Laie i Hawaii for at modtage ordinancer og gøre krav på de løfter, Herren tilbyder i sit hus. Det krævede store ofre, men det gav stærkere hellige, der vendte hjem til deres lande forberedte på at lede Kirken.⁵

Åndelig indsamling fra Asien

Efter Anden Verdenskrig og genetableringen af Kirken i Japan, organiserede de hellige der

1850

1850: Missionærer ankommer til kongeriget Hawaii for at forkynde det gen-givne evangelium.

1855: Joseph F. Smith er på sin første mission i Hawaii.

1875

1865: Kirken køber jord i Laie, hvorpå der bygges en kirkebygning. Bygningen flyttes i 1916 for at gøre plads til templet.

1900

1915: Templet i Laie i Hawaii bekendtgøres af præsident Joseph F. Smith.

Den 27. november 1919: Templet indvies af præsident Heber J. Grant (ses herover i midten).

1920: Waimate Anaru rejser til templet fra New Zealand.

1925

1923: Familien Leota (nedenfor) flytter til Laie fra Samoa.

den første asiatiske tempeltur. I 1965 fløj et fly med 165 hengivne hellige fra Tokyo til Hawaii for at modtage tempelordinancer. Denne tur gav utrolig styrke til Kirken i Japan. Femoghalvfems procent af dem forblev aktive i Kirken. Fem af dem blev senere tempelpræsidenter i deres land, heriblandt ældste Yoshihiko Kikuchi, den første generalautoritet fra Japan.⁶

I 1970 rejste en gruppe koreanske medlemmer til Laie. Grenspræsidenten Choi Wook Whan sagde: »Vi tog til templet, og det åbnede vores sind og gjorde os opmærksomme på, hvordan vi kan få frelse. Den evige plan blev virkelig, vores vidnesbyrd er blevet styrket så meget, at det er svært at forklare. Det er en stor velsignelse for folket i Korea at have mulighed for at komme i templet.«⁷

Indsamling af vores afdøde slægtninge

Når tempelordinancer bliver tilgængelige for et land, medfører det ikke kun Herrens velsignelser til dem, der bor i landet, men også til dem fra landet, der nu er den anden side af sløret. Denne velsignelse har medlemmer i Asien kunnet føle, hvor man i deres kultur omhyggeligt har optegnet genealogi i århundreder.

Kwai Shoon Lungs forældre immigrerede fra Kina til Hawaii. Han blev født i Kauai i 1894 og

blev døbt i 1944 på sin 50-års fødselsdag. Bror Lung underviste i slægtsforskning i kirken og sagde til sin klasse: »Jeg havde et syn en nat, hvori jeg så mange af mine døde slægtninge kalde på mig for at arbejde for dem.« Tre dage senere fik han sin genealogi fra sin tante i Kina: 22 sider med kinesisk skrift, der angav hans slægtninge tilbage til 1221 e.Kr. Sammen med sin søn Glenn og svigerdatter Julina har de udført tusinder af ordinancer i templet for deres familie. Glenn og Juliana Lung virkede senere som tempelpræsidentpar i templet i Laie fra 2001 til 2004.⁸

Indsamlingen fortsætter

Beliggende i Stillehavet mellem Amerika og Asien har templet i Laie i Hawaii åbnet døren til tempelvelsignelser for mange nationer. Dermed blev Israels indsamling primært en åndelig indsamling, da medlemmer kunne modtage templets velsignelser og derpå vende tilbage og opbygge Kirken i deres respektive lande. Denne mulighed har bidraget til udbredelsen af det gengivne evangelium i mange kulturer og folk på begge sider af sløret.

Når vi fejrer 100-året for templet i Laie i Hawaii, er vi privilegerede ved at være vidne til en milepæl i genoprettelsen og en opfyldelse af profetien fra profeten Jakob i Mormons Bog: »Store er Herrens løfter til dem, som er på øerne i havet« (2 Ne 10:21). ■

NOTER

1. *Kirkens præsidenters lærdomme: Joseph Smith*, 2007, s. 412.
2. Se James Adams Argyle, saml., »The Writings of John Q. Adams«, s. 14, FamilySearch.org.
3. Vailine Leota Niko, i Clinton D Christensen, red, *Stories of the Temple in Lā'ie, Hawai'i*, 2019, s. 70-71.
4. Aivao Frank Leota (1878-1966), FamilySearch.org.
5. Se Christensen, *Stories of the Temple in Lā'ie, Hawai'i*, s. 64-65.
6. Se Christensen, *Stories of the Temple in Lā'ie, Hawai'i*, s. 114-117.
7. Choi Wook Whan, i »Going to the Temple Is Greatest Blessing«, *Church News*, 17. apr. 1971, s. 10.
8. Se Christensen, *Stories of the Temple in Lā'ie, Hawai'i*, s. 166.

1950

1965: På den første asiatiske tempeltur ankommer 165 japanske hellige til Hawaii.

1970: Hellige fra Korea slutter sig til japanske hellige på en tempeltur.

1975

13. juni 1978: Præsident Spencer W. Kimball genindvier templet efter en betydelig udvidelse. Han og præsident N. Eldon Tanner (herover) besøgte også det Polynesiske Kulturcenter.

2000

21. november 2010: Efter forbedring af jordskælvsikring og restaurering genindvier præsident Thomas S. Monson templet.

2015

Ledt til Monica

Da jeg boede i São Paulo i Brasilien lærte jeg en særlig kvinde, der hed Graça, at kende. Hun var en dejlig og venlig kvinde og venner med alle.

Graça var min besøglærermakker. Hun var mor til tre, arbejdede på deltid og havde hverken en bil eller telefon, men intet af dette holdt hende tilbage fra at tjene.

Fra min altan kunne jeg se et enkelt vindue i hendes hus. Når hun havde tid, satte hun et stykke rødt stof i det vindue for at signalere, at hun var klar til at tage på besøg. Hun fandt aldrig på undskyldninger for ikke at tjene. Jeg har

Graça satte et rødt stykke stof i vinduet for at signalere, at hun var klar til at tage på besøg.

ofte tænkt på Graças signal og hendes vidunderlige eksempel på trofast og enkel tjeneste.

En oplevelse skiller sig ud. Vi forbedrede os og bad inden et besøg hos en af vores søstre. Da vi nærmede os hendes hus, gik det op for os, at vi faktisk var kørt til en anden søster hus! Denne søster var på vores kreds, en mindre aktiv mor til to små børn, men vi havde ikke planlagt at besøge hende den dag. Fordi vi alligevel var der, bankede vi på døren, men ingen svarede.

Vi besluttede os for at være vedholdende og ventede. Søsteren, Monica, kom til sidst og fortalte os, at hun havde travlt. Vi bemærkede, at hun var træt og grædefærdig. Da vi sagde, at vi var der for at hjælpe, lod hun os komme ind. Hendes baby græd, så vi sagde til hende, at hun skulle tage sig af barnet, så ville vi vente. Da Monica gik oven på med babyen, begyndte vi at arbejde. Vi gjorde flere værelser rent og foldede alt det tøj sammen, vi kunne se.

Da Monica så, hvor pænt hendes hjem så ud, begyndte hun at græde og åbnede sit hjerte for os og fortalte om nogle af hendes udfordringer. Vi lovede at hjælpe hende, og vi talte med hjælpeforeningspræsidenten om hendes udfordringer. Den følgende søndag var Monica i kirke.

Monica blev en aktiv, glad søster og vi fortsatte med at tjene hende med kærlighed og omsorg. Hun havde stadig de samme udfordringer, men hun var i stand til at klare dem med mere tro og mod på grund af sin aktivitet i Kirken.

Jeg er meget taknemlig for Graças eksempel, da vi tjente sammen. Vi havde bedt om vejledning, og Gud ledte os til Monica. ■

Rosana Soares fra Utah i USA

De plantede et frø i mit hjerte

Hvor kom jeg fra? Hvad gør jeg her? Hvor går jeg hen efter dette liv?

Da jeg var 29, blev disse spørgsmål ved med at komme til mig. Mine forældre var døde. Jeg sørgede over tabet af min nyfødte førstefødte søn. Jeg havde tre andre børn at opdrage og et liv med masser af udfordringer.

Herren begyndte at besvare mine spørgsmål, da han førte to unge missionærer til mit hjem. Da jeg bød dem indenfor, spurgte de, om der var noget, jeg følte manglede i mit liv. Jeg fortalte dem om mine forældre og min søn. Jeg fortalte dem, at jeg synes, at det ville være unfair at få børn og skabe familie, hvis alt bare sluttede ved døden. Jeg spurgte, om jeg nogensinde ville få mine forældre og søn at se igen.

»Marta«, sagde de, »du kan være sammen med din familie for evigt.«

Mit hjerte fyldtes med glæde. Jeg ville gerne vide mere. Ved deres næste besøg, lærte de mig mere om Jesu Kristi

evangelium. De gav mig en Mormons Bog og udfordrede mig til at læse den og spørge Gud, om det var hans ord. Jeg tog imod udfordringen. Da jeg bad, kom Guds svar så klart som solskin. Jeg vidste i mit hjerte, at det var sandt.

Desværre mistede jeg kontakten til missionærerne, da jeg fik et nyt arbejde. I de efterfølgende måneder endte mit ægteskab, og jeg forsøgte at begynde et nyt liv med mine børn.

Med tiden blev jeg gift igen. En dag sagde min mand, at han savnede at have Gud i sit liv. Vi besluttede os for at tage i den kirke, han plejede at komme i. Da vi gik ind i bygningen, så jeg en Mormons Bog på bordet i gangen. Det var den samme kirke, som jeg var blevet introduceret for tidligere. Jeg elskede den Ånd, jeg følte der. Da vi gik, spurgte jeg min mand, hvordan jeg kunne blive døbt.

»Du skal undervises af missionærerne,« sagde han.

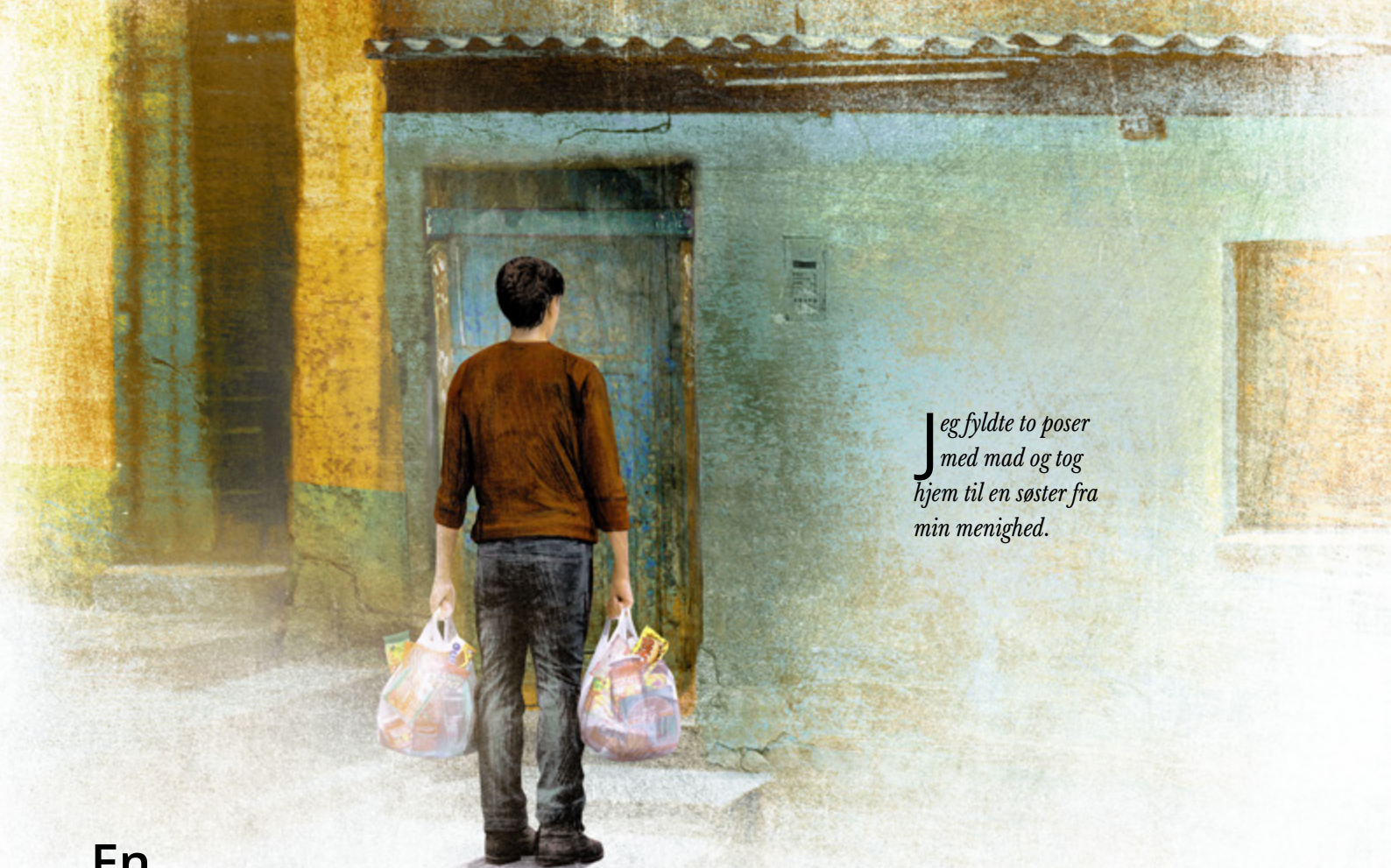
Jeg følte, at jeg måtte fortælle de søstre, der først underviste mig, at jeg var blevet medlem af Kirken, og at de havde plantet et frø med det gengivne evangelium i mit hjerte.

»Jeg blev undervist for fem år siden!« svarede jeg.

Mine børn og jeg modtog lektionerne. Vores dåbsdag var den lykkeligste dag i vores liv.

Flere år efter, følte jeg, at jeg skulle fortælle de søstre, der først havde undervist mig, at jeg var blevet medlem af Kirken. På Facebook fandt jeg en gruppe for hjemvendte missionærer fra Santa Maria-missionen i Brasilien. Den ene af de søstre, der engang havde undervist mig, var en af dem. Jeg sendte hende en venneanmodning og fortalte hende, hvem jeg var, hvordan jeg blev medlem af Kirken, at vores familie var blevet besejlet i templet, og at min søn tjente som fuldtidsmissionær. Jeg fortalte hende, at alt dette var muligt, fordi hun og hendes kammerat havde sået et frø med det gengivne evangelium i mit hjerte. ■

Marta Algarve fra Santa Catarina i Brasilien

Jeg fyldte to poser med mad og tog hjem til en søster fra min menighed.

En bonusvelsignelse

Min hustru Carmen og jeg havde fået vores første barn, da jeg blev kaldet som biskop i vores menighed. På det tidspunkt kæmpede vi økonomisk. Det blev stressende for mig at forsøge min familie og på samme tid våge over og tage mig af menighedens medlemmer.

En søndag bemærkede jeg en enlig mor med sine fire små børn til nadvermødet. Hun sad på den bagerste bænk i kirkesalen og forsøgte på bedste vis at holde sine børn i ro. Jeg vidste, at hun også kæmpede økonomisk, men hun bad aldrig om hjælp. Der gik flere uger, og hun kom i kirke hver søndag med sine børn.

En dag fik jeg min løn. Velsignet med en bonus besluttede jeg mig for at bruge de ekstra penge til at købe artikler til meget tiltrængte reparationer på

mit hus. Men da jeg tog til markedet dukkede denne søster og hendes børn op i mine tanker. Jeg følte, at jeg kunne bruge de ekstra penge til at købe mad til dem. Jeg ringede til Carmen og fortalte hende, hvad jeg følte, jeg skulle gøre. Det gik hun med til.

Da jeg købte ind, faldt mine øjne på nogle småkager. Jeg tænkte, at de små børn måske gerne ville have nogle søde sager. Jeg fyldte to poser med mad og tog til denne søsters hus.

Jeg bankede på trædøren flere gange. Da jeg skulle til at gå, blev døren endelig åbnet. »Biskop,« sagde søsteren, »jeg er overrasket over at se dig her.« Hendes børn kom straks frem bag hende.

»Jeg har taget mad med til jer,« sagde jeg.

En af hendes døtre fandt småkagerne

og råbte: »Småkager!« Hendes brødre og søstre samledes begejstret. En syv-årig datter gav mig et kram. »Tak skal du have, biskop!« sagde hun.

Jeg så ind i hendes hjem og så, at søsteren var i gang med at vaske tøj i en gryde på gulvet. Familien havde intet bord og sov på en madras på gulvet. Det gik op for mig, hvor trængende de var. Jeg arrangerede, at de fik et bord, og at de alle fik en seng.

Denne oplevelse hjalp mig til at anerkende, at Herren vejleder og velsigner alle sine tjenere. Vi behøver ikke en særlig kaldelse for at hjælpe vores brødre og søstre. Vi skal bare være i harmoni med Ånden, se hvem der behøver vores hjælp og være villige til at være redskaber i Herrens hænder. ■

Roberto Atúncar Nieto fra Lima i Peru

To sider fuld af taknemmelighed

Min far led hele sit liv af lavt selvværd og følte sig værdiløs. Han var opvokset med en alkoholisk far, der ofte fortalte ham, hvor værdiløs han syntes, at han var. Heldigvis blev min far aldrig selv alkoholiker, men han fortalte aldrig mig eller mine søskende, at han var stolt af os, eller roste os for noget, vi havde gjort godt. Jeg forsøgte altid at tilfredsstille ham, da jeg voksede op, men jeg følte altid, at jeg ikke helt klarede det. Det skabte et anstrengt forhold mellem os.

Et år nævnte jeg dette for min kloge biskop. Han rådede mig til at skrive et brev til min far og nævne alle grunde til, at jeg var taknemmelig for ham. Det var ikke nogen nem opgave for mig. Mine sår var dybe, og jeg ønskede ikke, at mit takkebrev skulle skabe bitterhed. Så jeg bad. Med Åndens vejledning begyndte alle de grunde til, at jeg var taknemmelig for min far, at strømme frem. Det tog tid, men da jeg var færdig, havde jeg fyldt to sider.

Jeg afleverede mit brev uden at vide, om min far ville svare. Men jeg vidste, at jeg ikke kunne vælge hans reaktion. Jeg skulle bare se ind i mit eget hjerte og huske på, hvorfor jeg havde skrevet brevet.

Næste morgen modtog jeg et opkald fra min stedmor. Hun græd. Hun fortalte mig, at min far havde læst brevet igen og igen. Hun sagde, at han ikke kunne tale med mig, fordi han græd så meget.

»Tak skal du have!« sagde hun. »Din far havde brug for dette.«

Senere den dag ringede min far og takkede mig. Han ringede hver dag i flere dage for at fortælle mig, hvor meget brevet havde betydet for ham.

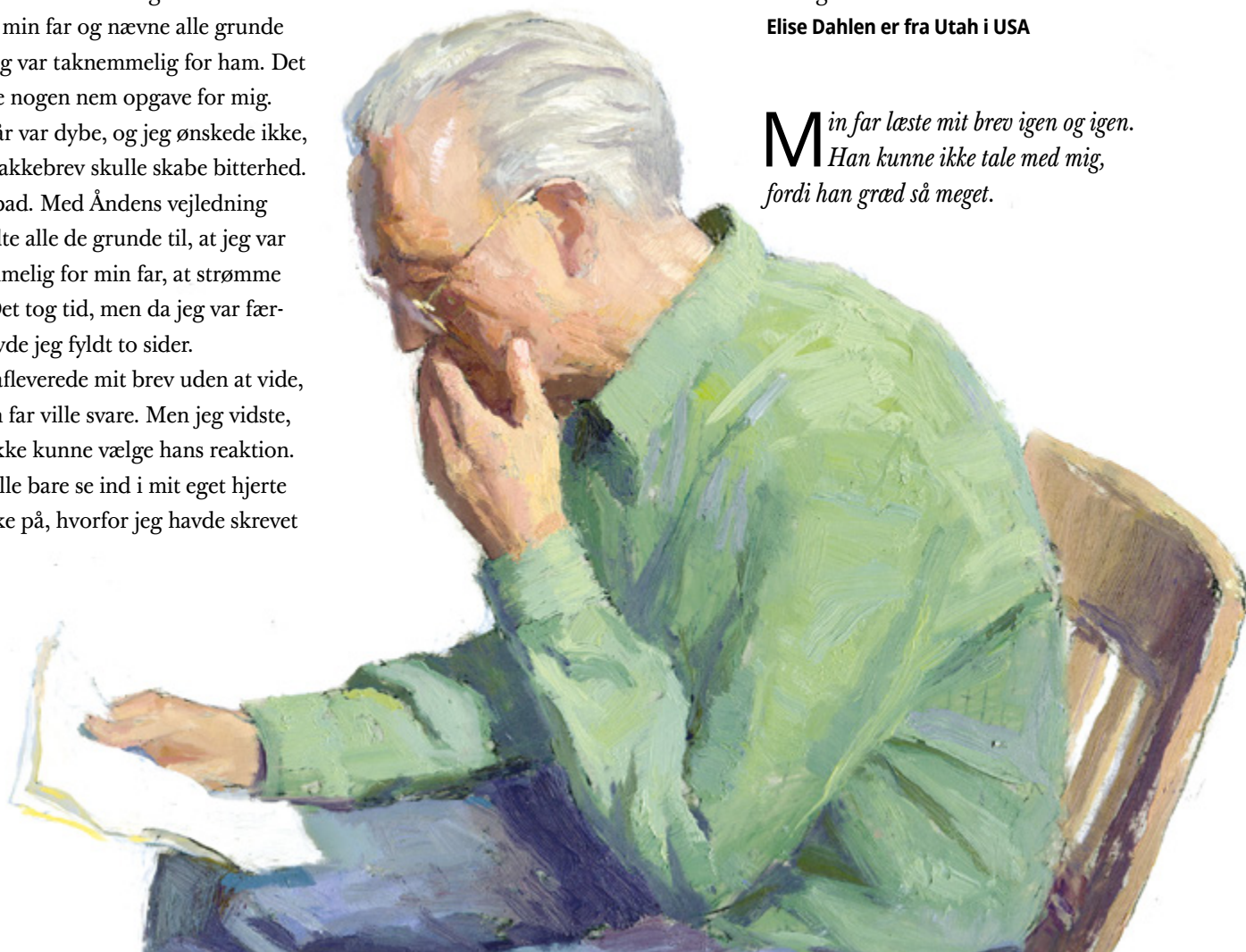
Jeg ville ønske, at jeg kunne sige, at vores forhold mirakuløst blev godt, men vi havde stadig meget at arbejde

på. Med tiden begyndte mit hjerte at hele, og vores forhold blev bedre. Til sidst kunne jeg tilgive ham.

Nogle få år efter døde min far efter en voldsom kamp mod kræft. Jeg er sikker på, at han nu oplever en stor glæde, når Frelseren hjælper ham med at hele efter år med misbrug. Jeg ved, at jeg har oplevet heling gennem kraften i Jesu Kristi forsoning. Frelseren forstår vores behov og kan hjælpe os med at fjerne den gift, der kommer, når vi er blevet såret, og bitterheden fra vores sjæl. Jeg ved, at taknemmelighed, tilgivelse og kærlighed er stærke kure. ■

Elise Dahlen er fra Utah i USA

Min far læste mit brev igen og igen.
*Han kunne ikke tale med mig,
fordi han græd så meget.*

HÅNDBLING AF PORNOGRAFI:

Beskyt, reager og helbred

Joy D. Jones
Primarys
hovedpræsident

Disse tre måder at anvende kærlighed kan hjælpe vores børn i de måder, hvorpå de kan blive udsat for pornografi.

Jeg er yderst opmærksom på pornografiens påvirkning på selv de yngste i vores samfund – vores børn. Pornografi, som er en plage af enorme dimensioner, kan forårsage skam, bedrag, fordrejede følelser, tab af selvkontrol, overvældende afhængighed og et totalt forbrug af tid, tanke og energi. Der er et stort behov for, at vi alle – forældre, familier, lærere, ledere – virkelig ser, værdsætter og beskytter vores børn og unge.

Kærlighed er blandt de største af Guds gaver. At elske Gud og elske vores næste er de to største bud givet til os af Jesus Kristus selv. Jeg tror, at kærlighed også er vores største våben i kampen mod pornografi.

Faktisk siger et populært slogan: »Porno dræber kærlighed«, men lad os også huske, at kærlighed dræber porno. Det betyder ikke, at vores kærlighed til nogen kan ændre deres afhængighed eller deres adfærd. Men kærlighed kan motivere os – hvordan vi forbereder os, hvordan vi reagerer, hvordan vi lytter – især med hensyn til vores børn. Hvis vi skal gøre os noget håb om at udrydde denne plage fra verden, må kærlighed både være allerforrest og være grundlaget for hele vores indsats.

Jeg vil gerne foreslå tre måder at anvende kærlighed på, som jeg håber, vi vil fokusere på, omfavne og udøve. Disse tre anvendelser er forbundet med tre faser, hvorpå vores børn kan blive udsat for pornografi.

For det første siger vi: »Jeg elsker dig« ved virkelig at beskytte dem. For det andet siger vi: »Jeg elsker dig stadig« ved måden, hvorpå vi reagerer, når de bliver udsat for pornografi, om det var overlagt eller ej. Og for det tredje siger vi: »Jeg vil altid elske dig« ved at støtte dem kærligt, når de arbejder på at hele, hvis de har oplevet tvangsforbrug eller afhængighed. I hver fase er kærlighed nøglen.

Dette problem påvirker vores drenge og piger, og vi taler ikke nok om det.

1 BESKYTTELSE: »JEG ELSKER DIG«

Se for jer et barn I elsker. Når I siger: »Jeg elsker dig« til barnet, hvad betyder det så? I sin kerne betyder det, at vi yder beskyttelse, så vi kan hjælpe dem, vi elsker, til at blive deres bedste udgave og imødekomme livets udfordringer. En del af beskyttelsen er at skabe stærke, tillidsfulde og konsistente forhold. Disse former for forhold hjælper os til at komme tæt på vores børn. Når vi opbygger stærke forhold med tillid og beskytter vores børn og børnebørn – eller hvilket som helst barn – giver vi dem et tilflugtssted. Denne beskyttelse hjælper dem til at forstå, hvem de er, og hjælper dem til at forstå deres forhold til Gud. At føle sig værdsat og elsket hjælper børn til at forestille sig og stole på en kærlig himmelsk Fader, der giver instruktioner til deres lykke.

Jeg er foruroliget over, at så mange forældre endnu ikke forstår, hvor farligt pornografi virkelig er eller tror, at det kun er et problem for naboens dreng. Virkeligheden er, at dette

problem påvirker vores drenge og piger, og vi taler ikke nok om det.

For mange år siden hørte min mand og jeg en meningsfuld historie, som vi ofte har gentaget for vores børn. Historien er om en gammel klapperslange, der bad en dreng, der gik forbi den, om at bære den til bjergtoppen for at se en sidste solnedgang, inden slangen døde. Drengen tøvede, men klapperslangen lovede ikke at bide ham mod, at han bar den. Efter samtalen bar drengen venligt slangen til toppen af bjerget, hvor de sammen så solnedgangen.

Da drengen havde båret slangen tilbage ned til dalen, forberedte han et måltid til sig selv og et sted at sove. Om morgenen bad slangen: »Lille dreng vil du tage mig tilbage til mit hjem? Det er tid for mig til at forlade denne verden, og jeg vil gerne vende hjem.« Den lille dreng følte, at han havde været i sikkerhed, og at slangen havde holdt sit ord, så han besluttede

sig for at tage slangen hjem, som den havde bedt om.

Han samlede forsigtigt slangen op, holdt den tæt mod brystet og bar den tilbage til ørkenen til dens hjem, så den kunne dø. Lige inden han lagde klapperslangen ned, vendte slangen sig og bed ham i brystet. Den lille dreng skreg og smed slangen på jorden. »Hr. slange, hvorfor gjorde du det? Nu skal jeg helt sikkert dø!« Klapperslangen så op på ham og lo: »Du vidste, hvad jeg er, da du samlede mig op.«

I dagens verdens ser jeg mange forældre give deres barn en slange. Jeg taler om smartphones. Vi kan ikke give telefoner med internetadgang til børn, der ikke er gamle nok til at have lært tilstrækkeligt, som ikke endnu har den nødvendige evne til at ræsonnere og træffe beslutninger, og som ikke har forældrekontrol og andre redskaber, der beskytter dem. Jason S. Carroll, professor i familieliv ved Brigham Young University, siger: »Vi beskytter vores børn, indtil de kan beskytte sig selv.« Hjernestammen, som huser hjernens nydelsescenter, udvikles først. Det er først senere, at evnerne til at ræsonnere og træffe beslutninger, der sidder i frontallappen, bliver fuldt udviklet. »Så børn har en speeder, men bremserne virker ikke rigtigt.«¹

Alle telefoner bør have beskyttelsesforanstaltninger, selv teenageres. Dette er også et godt råd til voksne. Ingen er immune overfor bid fra en giftslange. Nogle forældre vælger klaptelefoner til deres børn for at begrænse brugen til at ringe og sende sms'er.

Udover smartphones er der utallige andre enheder, der har adgang til uønskede medier via internettet. Et nyligt studie viste, at 79 % af uønsket eksponering for pornografi sker i hjemmet.² Børn kan blive udsat for det på tablets, smartphones, spillekonsoller, bærbare DVD-afspillere og smart tv'er, bare for at nævne nogle få enheder. Jeg kender familier, der har udpeget et enkelt

område, der er centralt i deres hjem, hvor alle elektroniske enheder bruges. Disse familier kalder det for »medierummet«, og alle deres enheder er synlige, i lyset. Der er aldrig en person, der er alene i rummet på en medieenhed.

Andre familier har skabt regler, såsom ingen telefoner i soveværelser eller badeværelser. Nogle siger helt enkelt: »Aldrig alene med en telefon.« Andre vælger gradvist at tilføje adgang til apps, deres børn kan bruge, med software, der giver forældre mulighed for at konfigurere barnets telefon. På denne måde lærer de deres børn, at tillid skal fortjenes, og at telefonsikkerhed er vigtigt.

Uanset hvad behovet er for hver enkelt familie, lad os da lære hvert familiemedlem at bruge teknologi på en vis og positiv måde fra begyndelsen – for at udvikle en moralsk tankegang. Lad os undervise børn i konstruktive måder at bruge teknologi til det gode på. Vi kan lære dem at evaluere dem selv, ved at de spørger: »Tjener det et godt formål at bruge den?« Vores valg om, hvordan vi underviser vores familie nu, vil påvirke fremtidige generationer.

Jeg håber, at vi som forældre vil overveje vigtigheden af vores forhold til vores børn og den specifikke indsats, vi yder for at beskytte dem. Når vi styrker disse kærlige forhold, vil børn bedre forstå, hvorfor Gud advarer mod pornografiens onder. De vil vide, hvordan de kan undgå dem, og de vil være beredte, hvis de støder på dem.

2 REAKTION: »JEG ELSKER DIG STADIG«

Det er ikke nemt at skabe imødekommende, oprigtige, indbydende samtaler, som opmuntrer børn til at dele deres tanker, oplevelser og spørgsmål med deres forældre. Vi kan invitere børn i alle aldre til at komme og tale med os, hvis eller når de udvikler nogen former for problemer med pornografi – fra tidlig, utilsigtet eksponering til lejlighedsvis brug, til intensiv brug og hen til tvangsmæssig brug. Tidlige samtaler er bedre, og børn vil med større lethed stå frem, når de ved, at de er elskede, og at intet, de kan sige eller gøre, vil ændre den kærlighed.

Men meget sjældent står et barn frem frivilligt. Det sker som regel, når en opmærksom forælder tilskynder et barn ved at sige: »Er der noget galt?« eller »Du virker ikke til at være helt dig selv.« Jo større kærlighed barnet føler, desto nemmere er det for ham eller hende at åbne sig.

Denne forsikring om kærlighed dannes i deres sind ud fra små oplevelser, der sker igen og igen. Mindre problemer, der bliver talt om på en kærlig måde, skaber et fundament for sund reaktion, så kommunikationen stadig er åben, når der kommer store problemer. Vigtigst af alt ved barnet,

at jeres svar vil være: »Jeg elsker dig stadig. Jeg holder ikke op med at elske dig, fordi der skete noget. Jeg vil altid elske dig.«

Af en eller anden grund taler vi ikke meget med unge og børn om en af de stærkeste lyster og de største fristelser, de vil møde. Vores modvilje sætter dem i en situation, hvor de primært bliver undervist af internettet, andre børn eller teenagere eller endda populære medier. Nogle af os kan være tøvende med at bruge ordet *pornografi* omkring børn for at prøve at beskytte deres uskyld. Det føles meget akavet. Måske talte vores forældre aldrig åbent med os. Hvad hvis vores samtale skaber nysgerrighed? Hvad hvis de vil vide mere? Hvordan kan vi forvente, at vores børn taler om pornografi med os, hvis vi aldrig taler med dem om det?

Forældre, vi må begynde samtalen, ikke vente på, at vores børn kommer til os. Jeg elsker forslaget om at have regelmæssige, hyppige, gode samtaler, i stedet for at det er en engangsbegivenhed. Fordelene ved en kærlig samtale er, at forældre og tillidsfulde ledere er eksperterne, ikke Google; samtalen kan finde sted i et sikkert miljø, og samtalen øger barnets tillid. Vi ønsker, at børn føler sig forberedt og modstandsdygtige, ikke bange. Vi ønsker at tale med dem og ikke til dem.

Som forældre og lærere kan vi ikke hjælpe barnet, hvis vi selv er uvidende. At undervise om *hvad* og *hvorfor* er afgørende. Vi kan selv lære og hjælpe børn til at forstå, hvorfor pornografi er forkert, hvorfor det er så farligt, hvorfor vi ikke ønsker at skade dem, og hvad de skal gøre, hvis de støder på det.

Giver vi vores børn tilstrækkelige årsager på en alderssvarende måde? Hvis den eneste grund, vi giver dem til at undgå pornografi, er, at »det er dårligt,« kan det vise sig at være en utilstrækkelig årsag. I stedet må vi komme med så mange grunde, vi kan, for at danne en moralsk nødvendighed, der er motiverende for vores unge.

Der er masser af grunde til at undgå pornografi, men her er blot nogle få motivationer fra organisationen Fight the New Drug (Bekæmp den nye narko), der kan fange vores unges interesse:

- Porno kan ændre måden jeres hjerne fungerer på, og studier viser, at det endda kan mindske jeres hjerne og gøre den mindre aktiv.
- Porno kan være vanedannende.
- Porno vil knuse jeres selvtilid.
- Porno kan efterlade jer ensomme.
- Porno kan såre dem, I elsker.
- Porno kan ødelægge sund seksualitet.
- Porno er forbundet med vold.
- Porno får folk til med tiden at blive uærlige.
- Porno vil stjæle din tid og energi.
- Porno forårsager depression, angst og skam.

Jeg vil tilføje, at pornografi er imod Guds bud. Med disse og flere andre årsager opbygger vi en sag mod pornografi, men kundskab uden implementering fører til frustration. Vi må sætte rimelige og hjælpsomme skel, grænser og forventninger. Det er afgørende at hjælpe børn til at skabe deres egen indre ræsonnement for at ville holde sig fra pornografi. Hvis et barn ikke for sig selv beslutter, hvordan det forholder sig til sagen, vil han eller hun sandsynligt blive en del af den nuværende rystende statistik.

3 HELBREDELSE: »JEG VIL ALTID ELSKE DIG«

Når børn bliver udsat for pornografi og bliver fanget af det, kæmper de med at reagere, få det bedre og finde helbredelse. Oprigtig, seriøs, konstant, fast og tålmodig støtte er nødvendig, når barnet tager ansvar for at få det bedre og komme videre. Ingen kan give denne form for støtte på samme måde, som en forælder kan. Når vi omhyggeligt og personligt har undervist om sandheden, når vi stille og roligt har opbygget tillid og opmuntret til samtale, så skal vores børn vide, at på trods af deres fejl og valg, vil vores forsikring være: »Jeg vil altid elske dig, uanset hvad.«

Jeg husker en lille hændelse, der skete i vores familie for mange år siden. Min mand og jeg var væk hjemmefra, og vores ældste søn passede de andre børn. Vi modtog et opkald fra en bekymret nabo, der underrettede os om, at der var en brandbil ved vores hus. Vi skyndte os hjem, og fandt ud af, at vores 10-årige søn havde leget i baghaven ved siden af en mark på to og en halv hektar med højt, tørt græs. Han forsøgte, om han kunne starte en brand med gnister.

Find flere ressourcer på
overcomingpornography
.lds.org.

Det kunne han tydeligvis! Da vi ankom, var den lille brand blevet slukket af brandvæsenet, brandmændene havde irttesat vores søn og naboerne var ved at sprede sig. Vores søn var flov, bange, grådkvalt og vidste, at han var i alvorlige problemer.

Vi gik alle ind i huset. Vores søn var så bange, at selvom situationen var alvorlig, kunne vi kun omfavne denne søde dreng og forsikre ham om vores kærlighed og vores lettelse over, at han ikke var kommet til skade.

Når børn udsættes for pornografi og særligt, når de bliver fanget i dets net, vil de også være flove, bange og grådkvalte. Det er svært at tage noget, der har været i mørke og udsætte det for lys. Det føles skamfuldt og sårbart. De kan have nederlag og udfordringer på vejen, når de går mod bedring og helbredelse. Deres behov for konstant kærlighed er kritisk. Men forældre må være opmærksomme på, at deres kærlighed altid vil hjælpe, men det er nødvendigvis ikke alt, der er behov for.

For at hele vil I skulle bruge noget af den kærlighed, I har til jeres barn, på at finde de rigtige midler til hjælp. Jeres kærlighed er grundlaget for det, der skal ske, men hvis en, I elsker, er fanget, vil I sandsynligvis skulle søge professionel hjælp, der kan hjælpe jeres kære og også jer.

Når I og jeres kære søger heling, håber jeg, at I vil finde styrke hos den, der har kraften til at hele alle sår, forbinde folk og skabe forhold, der overgår vores nuværende forestillingsevne. Vor Frelser, den milde helbreder, har kraften til at frelse. Vi kan være forældre for vores børn og lede dem til ham, men kun han kan være deres Frelser. Og det fantastiske er, at han elsker vores børn mere fuldkomment end vi gør – uanset hvad. ■

Fra en tale holdt ved konferencen Utah Coalition Against Pornography 2018 i Salt Lake City i Utah.

NOTER

1. »The Facts about Online Threats«, Parents Television Council Watchdog (blog), 21. juni 2017, w2.parentstv.org/blog.
2. »The Facts about Online Threats«, Parents Television Council Watchdog (blog), 21. juni 2017, w2.parentstv.org/blog.

Unge voksne

I dette afsnit

44 Dating og pornografi
Af ansatte hos *Liahona*
og i Familietjenesten

Kun digitalt

Hvordan jeg lærte at reagere, når nogle indrømmer, at de kæmper med pornografi

Navn tilbageholdt, Utah, USA

Gå fremad, da jeg lærte om min forlovedes anvendelse af pornografi

Navn tilbageholdt, Fransk
Polynesien

Jeg havde kæmpet for at overvinde pornografi. Hvorfor ville han ikke?

Navn tilbageholdt, Guatemala

Find disse artikler og mere:

- På Liahona.ChurchofJesusChrist.org
- I **UV-ugentligt** (under »Unge Voksne« i appen Evangelisk bibliotek)
- På [facebook.com/liahona](https://www.facebook.com/liahona)

Fortæl din historie

Har I en historie at fortælle? Eller vil I gerne læse artikler om bestemte emner? I kan indsende jeres artikler eller feedback på Liahona.ChurchofJesusChrist.org.

Søg Kristus frem for pornografiens mørke

Når vi planlægger artikler til de unge voksne, bruger vi megen tid på at tænke over problemstillinger, de står overfor. Der er så mange. Men da vi brainstormede til denne måned, kom vi ind på et emne, der har påvirket os personligt, vores venner og utallige andre: Dating og pornografi. Vi vidste, at planlægningen af dette afsnit ville blive svært. Pornografi påvirker trods alt så mange mennesker på hjerteskerende, til tider livsødelæggende måder. Og for unge voksne kan det få fremtiden til at se endnu mere usikker ud, end den allerede gør, især i forberedelse til ægteskabet.

Vi så virkelig vor himmelske Faders hånd vejlede os i vores arbejde, da vi begyndte at modtage historier fra unge voksne, hvis forhold er blevet påvirket af pornografi. Og vi kan se, at der er mere end blot et spinkelt håb om et lykkeligt, afhængighedsfrit evigt ægteskab. Hvorfor? Fordi hver enkel historie vidner om Jesus Kristus og den livsændrende, håbefulde og helende kraft, der er i hans forsoning.

Befinder I jer i et forhold, der er påvirket af pornografi, indbyder vi jer til at læse denne måneds afsnit med artikler, hvor andre, der kun alt for godt ved, at kampen mod pornografi er virkelig, taler åbent. Disse artikler dækker emner som, hvordan man tager emnet pornografi op, mens man dater, og hvordan man taler om det (s. 44), hvordan man reagerer, når nogle indrømmer, at de kæmper med pornografi (kun digitalt), hvordan tilgivelse og healing er mulig for begge personer (kun digitalt), og hvordan Ånden kan lede jer til at vide, hvordan I går fremad i jeres forhold (kun digitalt).

Vi ved, at stoler I på Frelseren og indbyder Ånden i jeres liv, når I søger svar, så vil vor himmelske Fader føre jer i den rette retning for jeres unikke situation. Pornografiens mørke er muligvis fremtrædende i verden, men Frelserens helbredende lys overstråler ethvert mørke. Det eneste, vi skal gøre, er at søge ham.

Med kærlig hilsen

Chakell Wardleigh og Mindy Selu

Redaktører for afsnittet for unge voksne i Kirkens Tidsskrifter

Læs præsident M. Russell Ballards råd om, hvad man skal gøre, når ens forhold bliver påvirket af pornografi i hans artikel i den digitale udgave af denne måneds *Liahona*.

FOTOGRAF FRA GETTY IMAGES, BRUGT SOM ILLUSTRATION. MODELFOTO

UNGE VOKSNE

Dating og pornografi

Medarbejdere fra *Liahona* og Familietjenesten

Som unge voksne ved vi alle, at dating kan være spændende, skræmmende, berigende og nervepirrende på samme tid. Når vi begynder at åbne os for hinanden, ønsker vi helt naturligt at vide mere om den anden, og en større sårbarhed er vigtig, når man opbygger og udvikler et forhold. Hvad er vores drømme, frygt og tro? Hvad føler vi om ægteskab og familie? Hvilke udfordringer har vi haft i vores fortid eller har nu, som vi bør dele med hinanden?

Så skræmmende, som det at tale (eller spørge) om problemer med pornografi kan være, kan det *ikke* at tale om det føre til store problemer senere. Hvert enkelt problem med pornografi er unikt

og udfordrende, og du ved måske ikke engang, om det er et problem, eller hvordan du skal tale med den person, du dater, om det, så det er vigtigt, at du søger Åndens vejledning. Der findes ikke en enkelt løsning på alle situationer, men i denne artikel kommer vi med nogle forslag til dem af jer, som måske undrer jer over følgende:

- Hvordan kan jeg tale om emnet pornografi med den person, jeg dater? Og hvornår er det passende at spørge/fortælle?
- Hvordan kan jeg vide, om jeg skal fortsætte forholdet med en person, som har en fortid med pornografi?
- Hvordan kan vi arbejde sammen for at overvinde pornografi?

Hjælp og håb til at konfrontere pornografi, når man dater.

Redaktørens bemærkning: Fordi »dating« betyder forskellige ting i forskellige kulturer, mener vi i denne artikel at gå på dates indenfor evangeliets standarder for at lære en anden person at kende og udvikle et forhold til dem, som kan føre til ægteskab.

Til dem, der har kæmpet eller som kæmper

Hvis du har kæmpet med pornografi eller lige nu kæmper, kan tanken om at date give dig en følelse af håbløshed eller uro. Men hvis du har et oprigtigt ønske om at fjerne pornografi fra dit liv (eller allerede har fjernet det), skal du vide, at med din egen indsats og hjælp fra vor himmelske Fader og Jesus Kristus er et forhold muligt. Overvej følgende spørgsmål, når du forsøger at kaste dig ud i et forhold.

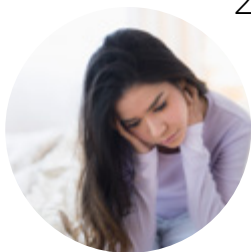
1. Er vi virkelig nødt til at tale om det?

Et almindeligt spørgsmål er: »Er jeg virkelig nødt til at dele min fortid med pornografi med den person, jeg dater, selv hvis jeg har omvendt mig fra det? Eller »Er jeg nødt til at tale om mine nuværende problemer med pornografi med den person,

jeg dater? Man er som regel nødt til at tale om det – på det rigtige tidspunkt og på en passende måde. Hav nogle få vigtige principper i mente, når du har denne samtale:

- Timing – Samtalen bør finde sted, efterhånden som forholdet bliver mere alvorligt, og det virker naturligt.
- Ærlighed – Forhold bør være baseret på tillid og ærlighed. Selvom en person, du dater, kan vælge at afslutte forholdet, er vedkommende nødt til at forstå problemets omfang, din nuværende håndtering af det og din plan for, hvordan du vil håndtere det, hvis det igen dukker op.
- Tilgivelse – At være ærlig omkring din brug af pornografi med den person, du dater, betyder ikke, at du skal beskrive alle detaljer, når du taler om det. Hvis du har omvendt dig og føler, at du er blevet tilgivet, bør du ikke mere føle skyld. Herren husker ikke vores synder, når vi har omvendt os fra dem (se L&P 58:42), så din samtale med den person, du dater, er ikke en bekendelse, men et spørgsmål om at opbygge tillid, dele dine planer for at blive ved med at få det bedre og få vedkommendes støtte.
- Helbredelse – Selvom du har omvendt dig, kan lang tids eller intens brug af pornografi have længerevarende biologiske, psykiske, sociale og åndelige konsekvenser. Helbredelsesprocessen kan være hårdt arbejde og tage lang tid, men det er muligt at komme sig helt. I løbet af den proces får du brug for den rette hjælp og støtte, hvilket bør omfatte din mulige ægtefælle.

2. Er jeg klar til et seriøst forhold?

En af de største forskelle mellem en person, der er klar til et seriøst forhold, og en, der ikke er, er villigheden til at være åben over for den person, man dater. Hvis du kæmper med pornografi, kan du enten lade frygten tage dit forhold til at sted med mistillid eller bruge troen til at takle udfordringerne sammen.

Selvom det kan være ubehageligt og skræmmende at dele din fortid med pornografi, kan det at undgå det forstærke følelsen af frygt og skam. Din frygt

Til dem, der dater en person, der har kæmpet

Fordi gennemsnitsalderen for den første eksponering for pornografi er omkring 11 år, og det er så nemt at få adgang til, vil de fleste unge mennesker være blevet eksponeret på en eller anden måde, inden de bliver 18 år. Det kan være bekymrende i forbindelse med dating. Men eksponering er ikke det samme som afhængighed, og der findes forskellige former for omgang med pornografi (se Dallin H. Oaks, »At komme ud af pornografiens fælde«, *Liahona*, okt. 2015, s. 50-55). Den gode nyhed er, at Jesu Kristi forsoning kan

give styrke og helbredelse til at alle dem, der søger det. Her er nogle spørgsmål til overvejelse, når dit forhold udvikler sig:

for at miste den person kan endda få dig til at benægte eller undgå at dele hele historien, og det kan bryde tilliden og senere skade forholdet.

Når du derimod respekterer handlefriheden hos den person, du dater, ærer du vedkommendes valg til at blive i forholdet på trods af både *det gode og det dårlige*. Du kan stadig være bange for resultatet, men det er vigtigt at anerkende, at når den anden person kender hele sandheden, kan den person også hjælpe dig i din indsats og dit ønske om at fjerne pornografi fra dit liv. Men om forholdet bliver til noget eller ej, kan du med Guds hjælp fortsætte med at få det bedre.

1. Hvornår og hvordan bør jeg spørge om pornografi?

Beslutningen om, hvornår og hvordan du skal tale om dette med den person, du dater, er noget, du kan tale om med dine forældre, ældre søskende, kirkeledere eller en anden person, du stoler på med hensyn til gode råd. Find en måde, der føles rigtig for dig, og hav så samtalen på det rigtige tidspunkt, når I bliver kærester eller mere seriøse omkring jeres forhold.

Det betyder ikke, at du skal indlede den første date med et forhør om fortiden, men når forholdet udvikler sig, kan du søge Åndens inspiration til at vide, hvordan og hvornår du skal spørge om pornografi.

2. Hvordan bør jeg reagere?

Når du og den person, du dater, begynder at tale ærligt om jeres følelser, kan det bringe heling. Det er vigtigt at være opmærksom på dine egne tanker og følelser, når afsløringen om pornografi kommer – det kan få dig til at blive kritisk, vred, følelsesløs eller føle dig bedraget. Men på samme tid kan afsløringen styrke tilliden, medfølelsen, kærligheden og empatien mellem jer. Tænk på vedkommendes følelser og dine egne, når du reagerer.

3. Hvordan går jeg videre?

At opdage, at den person, du dater, kæmper med pornografi, bør skabe bekymring, men svigt ikke vedkommendes tillid ved at tale med andre om det. At tale fortroligt med en biskop eller terapeut eller med tilladelse fra den person, du dater, med en ven eller betroet leder kan også være en hjælp.

Når du beslutter, om du vil gå videre med forholdet eller ej, bør du hele tiden søge vejledning fra Ånden. Men de følgende forslag kan også være en hjælp:

- Spørg, hvor meget pornografi har påvirket personens liv, og hvor personen befinder sig i helbredelsesprocessen. Personen er nødt til at have synliggjort sit ønske om at fjerne pornografi fra sit liv ved at have foretaget de nødvendige skridt.
- Indse, at nogle former for pornografi (for eksempel børnepornografi) er en stor indikator på, at personen har brug for professionel hjælp og kan være farlig.
- Anerkend, at kraften i Frelserens forsoning er virkelig. Du kan tilgive, og personen kan blive helbredt.
- Beslut dig for, at du ikke vil stille dig tilfreds med andet end fuldkommen ærlighed i dit forhold og værdighed til at blive gift i templet.
- Forstå, at healing kommer til at tage tid.

Tilbagefald forekommer, og de personer, der forsøger at komme sig, får brug for støtte. Dette omfatter forståelse for, hvad der udløser det (de ting, som kan få dem til at vende sig mod pornografi), og støtte op om eller hjælpe dem med at skabe nogle gode sikkerhedsforanstaltninger.

- Hvis dit forhold udvikler sig hen imod ægteskab, skal du sikre dig, at I begge er enige om, at pornografi er uacceptabelt og ikke afspejler et sundt seksuelt forhold i et ægteskab.

Det vigtigste ved at gå fremad er at stole på det, Helligånden tilskynder dig til at gøre, som kan være alt fra at fortsætte i forholdet med en forståelse for, at brugen af pornografi må stoppe, til at afslutte forholdet, men fortsætte med at støtte personens indsats på at forandre tingene. Hvad du end beslutter dig for, bør den person, du dater, forstå, at det kan ændre sig alt afhængigt af den fremgang eller mangel på fremgang, som personen udviser i forbindelse med at overvinde pornografi.

Arbejd sammen for at overvinde pornografi

Det kan tage tid og hårdt arbejde at overvinde pornografi, men det er muligt. Og at arbejde sammen på at overvinde det kan i sidste ende styrke jeres forhold, idet I begge får en dybere forståelse for Jesu Kristi forsoning og lærer at støtte hinanden i modgang. Overvej følgende, når I arbejder sammen på at overvinde det:

- Kirkens hjemmeside **overcomingpornography.ChurchofJesusChrist.org** har mange hjælpeklarer (deriblandt information om Kirkens afvænningsprogram), der kan hjælpe jer begge med at navigere igennem denne helbredelsesproces.
- Overvej at have et bestemt sted og tidspunkt, hvor I drøfter pornografi, så det ikke tager al opmærksomheden i jeres forhold. Når I taler om det, så vær ikke nedgørende eller nedladende. Jeres forhold bør være et trygt sted, hvor I begge kan føle jer elsket, og at I får opbakning, ikke at I bliver nedgjort eller afhørt.
- Åndelige skikke kan hjælpe som et forsvar mod fristelserne. Opfordr hinanden til at bevare og styrke regelmæssige åndelige vaner – deriblandt et meningsfyldt skriftstudium og tilbedelse i templet (hvis det er muligt), overholdelse af sabbatsdagen, tjene andre, faste og oprigtig bøn – med at forøget ønske om at styrke jeres forhold til Frelseren og vor himmelske Fader. Det forhold kan hjælpe med at formindske pornografiens greb i jeres liv. Efterfølgelse

er en livslang bestræbelse og den styrke, vi får som Kristi følgere, vil hjælpe os til at overkomme alle vores udfordringer, ikke bare pornografi.

- Hvis din egen indsats ikke virker, vær da ikke bange for eller skamfuld over at søge hjælp af en professionel behandler af seksuel afhængighed. Vedkommende kan hjælpe dig til at få større indsigt i behandlingen af pornografi og hjælpe dig med at løse de underliggende årsager.
- Husk, at vi er omgivet af upassende medier, der frister os til at synde. Hvis den person, du dater, får et tilbagefald, er den tid, personen bruger på at komme tilbage på sporet, et godt udtryk for hans eller hendes forpligtelse til at fjerne pornografi fra sit liv. Men hvis du begynder at føle, at du er mere motiveret til at se forandringer end personen selv, så bør du overveje, om du skal fortsætte med at date personen.
- Din påvirkning på den person, du dater, kan være meget stærk, men det bør ikke være den vigtigste årsag til at ændre sin adfærd. Ønsket om at ændre sig bør komme indefra, ikke fra dig.

Og vigtigst af alt så søg vor himmelske Faders vejledning og husk, at der altid er håb gennem Frelseren. Hans nåde er nok til at helbrede og ændre os. Hans forsoning er der for jer begge til at give jer styrke og hjælpe jer med at tilgive. Men den, der kæmper med pornografi, er nødt til aktivt at søge Frelserens hjælp for at overvinde det. Ingen andre kan gøre det for dem. Hav tro og stol på vor himmelske Fader. Han vil vejlede dig i din unikke situation. ■

Mobiltelefoner er dyre i Chile,

men i 2016 satte jeg et mål om at tjene penge nok til at købe en. I et helt år købte jeg slik og *alfajores** engros og solgte det videre til mine venner i skolen. Jeg opsparede alt, jeg tjente. Jeg gik ikke ud til frokost, jeg gik ikke i biografen.

Jeg ville ikke bede mine forældre om en telefon. Jeg ønskede at kunne sige, at jeg selv havde tjent til den. Min far opmuntrede mig. »Carol, bliv ved,« kunne han sige.

Jeg lærte meget. Intet er gratis. Det kræver stor indsats at nå sine mål, men vi bør aldrig give op. Når vi tjener til ting og indser, hvor meget det kræver at få dem, værdsætter vi dem mere.

Jeg lærte, at jeg må beslutte mig for, hvad jeg vil opnå, og hvor jeg vil hen. Hvis jeg ønsker at blive gift i templet, må jeg tage i kirke og til seminar og senere til institut og UV-aktiviteter. Og jeg må date værdige unge mænd. At nå et mål kræver ofre nu til fordel for noget bedre senere.

Carol er 15 og fra Chile

*En traditionel sydamerikansk småkage.

UNGE

I DETTE AFSNIT

52 **Fra drilleri til dåb**
Ældste Hugo Montoya

54 **Guddommelig skæbne**
Emma C.

56 **Venner, der delte deres
lys med mig**
Mariana M. Lara

58 **Ikke bange for at dele
sandheden**
Michael R. Morris

62 **Spørgsmål & svar**

64 **Det sidste ord: Hoved-
hjørnestenen i vores tro**
Præsident Gordon B.
Hinckley

Da jeg var 17, oplevede jeg et meget stort gruppepres på min skole. De venner, jeg havde, havde ikke samme værdier, som mig. Mine venner og jeg deltog i mange gode aktiviteter sammen, som basketball eller football. Men de drak og røg også – to ting, jeg ikke deltog i.

En dag var en gruppe af os uden for skolen og studerede til en prøve, vi skulle til senere den dag. Sammen med mig var to af mine tætteste venner, Juan og Francisco (navnene er blevet ændret). På et tidspunkt hev nogle af dem nogle lightere og cigaretter frem. Jeg tænkte, at mine venner var blevet trætte af at studere og havde glemt, at jeg var der. Jeg fandt ud af, at jeg tog fejl, da de vendte sig mod mig og sagde: »Nu er det tid til, at Hugo lærer at ryge.«

Inden jeg overhovedet havde mulighed for at reagere, sprang Juan og Francisco mod mig og tog fat i mine arme, en på hver side. De holdt

FRA DRILLERI TIL DÅB

**Ældste
Hugo Montoya**
De Halvfjerds

mine arme nede, mens en anden trykkede en cigaret ind mellem mine læber. Min krop afviste straks dette, og jeg spyttede cigaretten ud på jorden, langt fra mig. Kort efter følte jeg et slag fra en knytnæve direkte mod mit kindben. De truede mig ved at sige: »Vi tænder cigaretten igen, og du kommer til at lære at ryge. Smid den ikke på jorden. Hvis du gør det, så kommer det ikke til at gå godt.«

I det øjeblik vidste jeg, at jeg havde problemer. Jeg lukkede mine øjne og bad en hurtig bøn om en form for hjælp. Lige så snart jeg havde afsluttet min bøn, kom min lærer kørende og parkerede nær os. Vores lærer steg ud af bilen og spurgte, hvad vi lavede. Mine venner slap mig. »Vi forbereder os til en prøve,« forsikrede de læreren om. Vi gik ind på skolen og tog prøven, og det var det.

På trods af den grove oplevelse tilgav jeg mine venner for det, de gjorde. Jeg vidste, at de ikke forstod mine standarder og min beslutning om at holde visdomsordet, så jeg tilgav dem og valgte ikke at bære nag mod dem. Da vi blev færdige med skolen, tog jeg på mission, men jeg fortsatte med at holde kontakt med Juan og Francisco. Jeg skrev jævnligt breve til dem og fortalte dem om evangeliet og delte mit vidnesbyrd om Jesus Kristus. Jeg indbød dem til at omvende sig og gå i kirke. Til min store overraskelse gjorde en af dem det.

Jeg havde ofte inviteret mine venner med til søndagsmøderne tidligere, men ingen var taget med før nu. Selvom jeg ikke kunne være der sammen med Juan, var mine brødre og min far der til at hjælpe ham og inddrage ham i fællesskabet. Min familie accepterede Juan,

og han følte sig meget tilpas i kirken. Han begyndte at ændre sig lidt efter lidt, indtil han tog beslutningen om at blive døbt. Jeg var begejstret på hans vegne, og blev endnu mere begejstret, da han fortalte mig, at han havde lært at elske Jesus Kristus på grund af mine breve. Da jeg kom hjem fra min mission, forblev jeg også gode venner med Francisco og efter nogen tid, blev han og hans hustru også døbt. I dag er Juan og Francisco stadig to af mine tætteste venner.

De begivenheder påvirkede mit liv. Jeg lærte, at den bedste måde at påvirke andres liv på er ved at leve retfærdigt, elske andre og række ud. I hæftet *Til styrke for de unge* står der: »At have gode venner kræver, at man selv er en god ven. Udvis oprigtig interesse for andre,

smil og lad dem vide, at du holder af dem.«¹ Det er det, Herren hjalp mig til at gøre med Juan og Francisco. På grund af det, har jeg de to bedste venner, jeg nogensinde har kendt, og nu arbejder vi sammen på at støtte Guds rige som medlemmer af Kirken.

Jeres venskab og retfærdige eksempel vil velsigne jeres venner og fremtidige generationer.

Hold altid Kirkens standarder, selv om I befinder jer i en svær situation, ligesom jeg gjorde. *Til styrke for de unge* siger: »Gå ikke på kompromis med dine standarder, når du forsøger at blive ven med andre. Hvis dine venner tilskynder dig til at gøre noget, der er forkert, så vær den, der står fast ved det rette.«² Selv om det ser ud til, at alle andre gør det, der er i modstrid med befalingerne, så forbliv stærk, for jeres eksempel er kraftfuldt. Vær den slags eksempel jeres venner kan tænke på, når de har problemer. I nogle tilfælde, som for mig, kan jeres venskab være det, der hjælper dem til at lære, omvende sig og blive døbt. ■

NOTER

1. *Til styrke for de unge*, 2011, s. 16.
2. *Til styrke for de unge*, s. 16.

Guddommelig skæbne

Min ven var normalt altid glad. Hvad kunne der være galt?

Emma C.

Jeg er fra Frankrig, men min søster og jeg var et år i det østlige USA som udvekslingsstuderende. I den periode mødte vi en masse mennesker, men den, der gjorde størst indtryk på mig, var en pige, der hedder Destiny. Hun blev en af mine bedste venner. Vi gjorde alt muligt sammen, i skolen, efter skole og med min søster. Destiny var altid glad. Det var det, jeg allerbedst kunne lide ved hende.

En dag så jeg hende se bekymret ud, på en måde jeg aldrig før havde set. Jeg spurgte hende, hvad der var galt. Hun sagde, at hun ikke ville tale om det. Så fik jeg øje på et stykke papir i hendes hånd. Jeg tog det og læste det.

Nogle havde skrevet noget utroligt ondskabslad til hende. I den anonyme besked stod der, at hun var grim, at ingen kunne lide hende, og at hun ikke havde nogen grund til at leve, og at hun burde slå sig selv ihjel. Jeg havde aldrig troet, at en som hende kunne blive angrebet på denne måde. Det påvirkede mig meget at kende til den smerte, hun oplevede.

Fra da af gjorde jeg en endnu større indsats for at være Destinys ven – ikke alene ved at bruge tid

med hende, men ved at altid være der for hende, og især at være oprigtig. Jeg forklarede hende, at hun er en datter af Gud, velsignet med en guddommelig herkomst, værdig til beundring og i stand til at gøre store ting.

Det er svært at forsøge at elske sig selv, når andre behandler en dårligt og kritiserer en. Da jeg blev venner med Destiny, lærte jeg, at nogle gange er den bedste måde at hjælpe andre på bare at elske dem og hjælpe dem til at vide, hvem de virkelig er.

Da jeg ved slutningen af året var vendt hjem til Frankrig, fortalte Destiny mig noget, jeg altid vil værdsætte. »Emma,« sagde hun, »du reddede mig. Inden du kom, havde jeg lyst til at begå selvmord. Men så hjalp du og din søster mig meget, bare ved at holde af mig. I dag elsker jeg mig selv, og jeg elsker dig.«

Der er mange børn i skolen, der bliver mobbet, der bliver behandlet dårligt eller er isolerede. Find en måde at række ud til dem på. Tal med dem, tænk på dem og vær venlig mod dem. Det er det, Frelseren ville gøre og nogle gange kan et enkelt hej eller et smil ændre alt. ■

Forfatteren bor i Frankrig.

Mariana M. Lara

Jeg boede med min mor i en lille by i Mexico, hvor alle kendte hinanden. Jeg vidste, hvad der var rigtigt og forkert, men jeg var forvirret og den eneste aktive unge pige i hele byen.

Jeg ønskede at passe ind, så jeg gjorde det eneste, der gav mening på det tidspunkt: Fik en kæreste. Det var bare en af mange fejl, jeg begyndte at lave. Jeg begyndte at give efter for gruppepres og troede, at jeg var gammel nok til at tænke selv, hvilket betød, at jeg blev en inaktiv ung pige, der levede i mørke.

Jeg levede i mørke i et år, og det blev mørkere for hver dag, der gik. Mine dårlige beslutninger førte til skænderier med

min familie, og jeg indså, at jeg ikke kunne blive ved med at bo hos dem. Men det var ikke før en af mine nære venner, der var medlem af Kirken, døde, at det gik op for mig, at der manglede noget. Desværre bebrejdede jeg Gud og evangeliet. Jeg holdt op med at tro, at velsignelser kom af at være lydige. Jeg vidste, at hvis jeg ikke besluttede mig for at begynde at efterleve evangeliet, ville jeg fortsætte med at ignorere min forbindelse med Kirken og at leve på verdslig vis.

Jeg sad grædende på min seng i et mørkt værelse og havde ondt af mig selv, da det gik op for mig, at jeg var bange – bange for at være der alene uden nogen at tale med, bange for ikke at kunne rette op på alt det, jeg havde gjort forkert og bange for, at ingen ville tilgive mig, især Gud.

Senere flyttede jeg til Minnesota i USA hos mine bedsteforældre, der ikke var medlemmer af Kirken. Min stedfar fløj

VENNER,
der **DELTE** deres
LYS med mig

sammen med mig og min første søndag der, tog vi i kirke, men kun til nadvermødet. Ved slutningen af mødet, havde jeg allerede besluttet at forlade Kirken, men til min overraskelse, så vi biskoppen komme løbende efter os, da vi var på vej ud til bilen. Han stillede os nogle få spørgsmål og inviterede os til at komme tilbage den næste søndag – og det gjorde vi.

Den følgende søndag, lige da nadvermødet sluttede, og inden jeg nåede at rejse mig, blev jeg omringet af de unge

piger i menigheden – unge piger, der kom til at hjælpe mig til at ændre mit liv.

Jeg kom pludselig ind i en hel ny verden: En verden med en biskop og en Unge Pigers præsident, der tog sig af mig og mest af alt, unge piger, der forsøgte at efterleve evangeliet i hverdagen, der stræbte efter at have høje standarder og stå for det rette. De lyste så meget, at de kunne lyse vejen op for mig.

Det var der, at det gik op for mig, hvad jeg skulle gøre: »Således skal [mit] lys skinne for mennesker, så de ser [mine] gode gerninger og priser [min] fader, som er i himlen« (se Matt 5:16). Og så

begyndte jeg at komme i kirke og til GUF hver uge, læse i Mormons Bog og bede dagligt, klæde mig ærbart, bruge et bedre sprog, tage i templet og forberede mig på at få min patriarkalske velsignelse.

Jeg havde ændret mig fuldstændigt, men det gik ikke op for mig før Unge Pigers lejr, hvor jeg følte Helligånden og opdagede, at jeg havde et vidnesbyrd – et vidnesbyrd, der mindede mig om, at Gud elsker mig, at han har en plan for mig, og at han ikke ønsker, at jeg skal være alene. Et vidnesbyrd så klart og stærkt, at det ændrede mig. Et vidnesbyrd, der kunne deles og ikke kun lyse op på min egen vej, men også på andres. Et vidnesbyrd, der ikke er bange for at skinne i mørket. ■

Forfatteren bor i Baja California i Mexico.

*Jeg følte mig
bange og alene.
Så flyttede jeg til et
andet land og tog
i kirke for første
gang i lang tid.*

IKKE BAN

GE FOR AT DELE SANDHEDEN

Bevæbnet med et vidnesbyrd om evangeliet og dets velsignelser har Fabian ikke ladet sin unge alder stoppe sig fra at blive en mægtig, frygtløs medlemsmissionær.

Michael R. Morris
Kirkens Tidsskrifter

Solen går ned over Las Tomas, et kvarter, der er bygget på de sandede skråninger med udsigt over Antofagasta. Nedenfor begynder lygterne at skinne, som dagen er ved at gå på hæld i denne havneby i det nordlige Chile.

Det er lørdag aften og 13-årige Fabian H. kunne være sammen med sine venner. Men Fabian, der er nyt medlem af Kirken, vælger i stedet at bruge sin aften sammen med missionærerne. Det er tid til »at hjælpe med at indsamle Israel«,¹

Af alle de hengivne medlemsmissionærer som Kellen VanNatter og Jordan Shelton har arbejdet sammen med på deres fuldtidsmission i Chile, skiller Fabian sig ud.

»Havde han fri, var han ude og missionere med os,« siger Kellen. »Da sommerferien sluttede, var han bedrøvet, ikke kun fordi han skulle tilbage til skolen, men også fordi han ikke ville få så meget tid til at gå ud med os.«

Jordan, der var Kellens kammerat i flere måneder, tilføjer: »Fabian var sikkert ude med os fire til fem gange om ugen – hver uge – mens vi tjente sammen i Antofagasta. Han var den bedste medlemsmissionær, vi nogensinde arbejdede med.«

Hvad gør en ung mand så villig til at missionere på trods af foragt fra klassekammerater og afvisninger fra fremmede? For Fabian findes svaret i de velsignelser, som han og hans familie har modtaget, siden de blev medlemmer – velsignelser han ønsker at dele med andre.

»Uforklarlig glæde«

Fabian begyndte at modtage missionærlektionerne, kort tid efter at missionærerne havde banket på døren. Han husker stadig det første nadvermøde, han var til.

»Jeg kendte ikke nogen, da jeg kom ind i kirkesalen, så jeg var lidt nervøs,« siger han. »Men jeg følte noget forunderligt. Jeg følte, at jeg havde været i Kirken i måneder eller år.«

»Han deler altid sin *egen* personlige oplevelse – som hvordan han havde det, da han tog i kirke første gang,

Han blev døbt nogle få uger senere og siger: »Jeg følte en uforklarlig glæde efter, at jeg havde været nedsænket i vandet og var kommet op igen. Jeg følte mig som en ny person og vidste, at jeg skulle følge Jesus Kristus og gøre mit bedste for at holde hans befalinger.«

Mens Fabians ugifte forældre, Leonardo og Angela, var sammen med deres søn under missionærlektionerne, lærte de om tempelægteskab og evige familier. »En uge senere satte min far en bryllupsdato,« siger Fabian. »Min mor blev meget glad.«

Fire måneder efter Fabian var blevet medlem, fulgte Angela ham i dåbens vande. »Det var en vidunderlig velsignelse,« siger han.

Andre velsignelser fulgte hurtigt. Leonardo, der var blevet døbt, da han var ung, blev aktiv i Kirken igen. Studium af evangeliet blev en fast del i deres hjem. Familiemedlemmer blev tættere. Leonardo fandt fast arbejde. Og Fabian modtog Det Aronske Præstedømme.

»Jeg elsker at bære præstedømmet, så jeg kan uddele nadveren til menighedens

medlemmer og hjælpe dem til at forny deres pagter,« siger Fabian. »Jeg er særligt glad, når jeg får lov til at uddele til min familie og de ældste, der underviste mig. Det stolte blik min far giver mig, når han ser mig uddele nadveren, gør mig meget glad.«

»Det ville være dejligt«

Fabian begyndte at være medlemsmissionær, selv inden han blev døbt.

»Jeg fortalte tre af mine venner, at jeg skulle døbes. To af dem kom,« siger han. »Jeg kan lide at dele evangeliet, så mine venner kan forstå det, vi tror på, og det vi gør i Kirken, så de kan lære om evangeliet, blive døbt og få et lykkeligt liv. Jeg ville blive meget glad, hvis en af dem blev døbt og blev medlem af mit kvorum. Det ville være dejligt.«

Fabian har en Mormons Bog med sig i skole, og han bærer rundt på missionærpjecer, som han kan give sine venner. Han svarer med glæde på spørgsmål om Kirken og inviterer sine venner til søndagsmøderne og GUF. Og han er ikke bange for at opsøge folk på gaden, sådan

som missionærerne har lært ham, og indbyde dem til at lære mere om Kirken og forberede sig til dåb.

»Fabian er ligeglad med, hvis nogen synes, at han er mærkelig, fordi han deler sit vidnesbyrd,« siger Kellen. »Han ved, at han gør det rigtige. Han ved, at det åndelige er vigtigere end noget andet.«

Når Fabian deler sit vidnesbyrd, siger Jordan, trækker han på kraften fra sin omvendelse, sin kærlighed til evangeliet og sine velsignelser.

»Han har set de velsignelser, der kom til hans familie, hvilket inspirerer ham til at være så modig og ligefrem med at dele evangeliet med sine venner,« siger Jordan. »En gang bar han vidnesbyrd for en undersøger om, hvilken stor velsignelse det var for hans forældre at blive gift, men hvor hårdt det var for ham at vente fire måneder efter sin dåb på, at hans mor blev døbt. Han blev meget følelsesladet, og han blev rørt til tårer. Han bar derpå vidnesbyrd om, at hvis vi holder befalingerne, vil Gud tage sig af os.«

Fabians vidnesbyrd gør ham til sådan en god medlemsmissionær, tilføjer Kellen.

fuldtidsmissionær, når han bliver færdig med gymnasiet.

»Jeg ønsker at dele sandheden med dem, der ikke kender til den,« siger han. »Jeg ønsker at indbyde dem til at vaske deres synder bort. Jeg ønsker at lære dem, hvordan de kan blive en evig

familie. Jeg ønsker at indbyde dem til at blive lykkelige nu og leve i en tilstand af varig lykke efter dette liv.« ■

NOTE

1. Se Russell M. Nelson, »Zions ungdom«, verdensomspændende foredrag for unge, 3. juni 2018, [HopeofIsrael.ChurchofJesusChrist.org](https://www.HopeofIsrael.ChurchofJesusChrist.org).

og hvordan han har det, når han læser i Mormons Bog.«

»Han siger ikke: »Jeg hørte det her i kirken.« I stedet deler han altid sin *egen* personlige oplevelse – som hvordan han havde det, da han tog i kirke første gang, og hvordan han har det, når han læser i Mormons Bog. Det er alt meget autentisk og virkeligt.«

»Jeg får det altid bedre«

For Fabian medfører det en anden velsignelse at dele evangeliet.

»Nogle gange sker der dårlige ting i skolen, men så kommer missionærerne og banker på min dør og spørger, om jeg vil med ud og hjælpe dem med at undervise,« siger han. »Når jeg har været ude med dem, føler jeg ikke, at jeg har nogen problemer. Jeg får det altid bedre, når jeg går ud med dem, læser i skrifterne med dem og hjælper dem med at dele evangeliet. Det styrker mit vidnesbyrd at dele evangeliet og min omvendelseshistorie. Og at undervise om evangeliet giver mig en mulighed for at være et eksempel for andre, herunder min lillesøster.«

Det er ikke nogen overraskelse, at et af Fabians største mål er selv at blive

Fabian forbereder sig på en aften med missionering sammen med ældsterne Kellen VanNatter (herover i midten) og Jordan Shelton (herover til højre).

INTET VIGTIGERE

»Mine kære usædvanlige unge, I blev sendt til jorden på netop dette tidspunkt, den mest afgørende tid i verdens historie, for at bidrage til at indsamle Israel. Der sker *intet* på denne jord lige nu, der er vigtigere end det. *Intet* har større konsekvenser. Absolut *intet*.

Indsamlingen bør betyde *alt* for jer. Det er den mission, I blev sendt her til jorden for at udføre.«

Præsident Russell M. Nelson,
»Zions ungdom«, verdensomspændende foredrag for unge, 3. juni 2018,
[HopeofIsrael.ChurchofJesusChrist.org](https://www.HopeofIsrael.ChurchofJesusChrist.org).

»Hvordan finder jeg venner med gode standarder?«

»Kristuslignende venners medfølelse rører os dybt og ændrer vores liv. Vi bør huske på, at Herren ofte sørger for, at »velsignelser fra oven vil være vores gennem ord og gerning fra dem som har os kær.«

Ældste Joseph B. Wirthlin (1917-2008) fra De Tolv Apostles Kvorum, oktoberkonferencen 1997.

Venlighed er nøglen

Vis dem kærlighed og vær venlig. Vis, at du holder af dem og ønsker, at de er lykkelige. Hvis de ikke viser,

at de holder af dig og ikke er venlige, vil du sikkert ikke stræbe efter det venskab.

Madi B. er 15 år og fra Arizona i USA

Fortæl andre om evangeliet

I kan finde nye venner med gode standarder ved at tage ud og undervise med missionærerne. De kender mange unge mennesker, der har brug for en ven i Kirken.

Ældste Quintanilla er 20 år og tjener i Bridgetown-missionen i Barbados

Bed for jeres venner

Jeg beder meget for at se, om mine venner er de rigtige, der kan hjælpe mig med at højne mine standarder og mit vidnesbyrd om Jesus Kristus.

Imanol M. er 18 år og fra Chihuahua i Mexico

Gud vil hjælpe jer

Jeg har opdaget, at hvis jeg yder en indsats for at se efter dem, der udstråler Kristi lys, har det gjort en

verden til forskel. Vor himmelske Fader kender jeres ønsker, og hvis I gør jeres del, vil han besvare de bønner.

Olivia T. er 18 år og fra Utah i USA

Efterlev jeres standarder

Vær et eksempel på at efterleve jeres standarder. Og hvis I har venner, der ikke har de samme standarder, så vis dem, at de er særlige i Guds øjne. Jesus elskede alle og lærte dem at følge hans vej.

Bernard B. er 19 år og fra Palawan i Filippinerne

Svarene er tænkt som en hjælp og vejledning, men de er ikke officielle udtalelser om Kirkens lære.

Hvad er Kirkens holdning til miljøet?

Et nøgleord til forståelse af vores holdning til miljøet er *forvaltning*. Det betyder ikke, at mennesker ejer jorden og kan udnytte den, som det passer dem, men snarere, at vi er ansvarlige for, hvordan vi bruger dens ressourcer (se L&P 104:13-15). Selvom »der er nok og mere til« (L&P 104:17), ønsker Gud, at vi bruger jordens ressourcer klogt (se L&P 59:20).

Gud skabte jorden og erklærede skabelsen for at være god (se 1 Mos 1:1, 31). Denne jord blev skabt til at være et hjem for Guds børn som en del af hans frelsesplan. Jorden selv vil blive helliggjort og få en celestial herlighed (se L&P 88:18-19).

Gud skabte jorden, så den ikke alene er brugbar, men også smuk. Jordens ting »er blevet skabt til menneskets nytte og brug, både til at behage øjet og glæde hjertet«, såvel som »at give sjælen nyt liv« (L&P 59:18-19).

Vi bør ære Gud ved at påskønne det, han har skabt, udtrykke taknemmelighed for dem og stræbe efter at holde dem smukke. Vi bør bevare ressourcer, beskytte naturen og undgå forurening og spild.

Hvad mener I?

»Hvordan overvinder jeg ensomhed?«

Indsend jeres svar, og hvis I ønsker det, et billede i høj opløsning inden den 15. november 2019 på iahona.ChurchofJesusChrist.org (klik på »Submit an Article or Feedback«).

Svarene kan redigeres af hensyn til længde og tydelighed.

Hovedhjørnестenen i vores tro

Præsident Gordon B. Hinckley (1910-2008)

Kirkens 15. præsident

I hvert nyt tempel har vi en hjørnестensceremoni i overensstemmelse med en tradition, der går tilbage til fordums tid. Før det blev almindeligt at bruge cement, blev bygningens fundament lagt af store sten. Der blev gravet en rende, og heri blev stene til fundamentet lagt. Fra et bestemt udgangspunkt lagde man fundamentet i retning mod en hjørnестen, så blev hjørnet lagt og fundamentet fortsatte hen til det næste hjørne, hvor der blev nedlagt endnu en sten, hvorfra fundamentet fortsatte mod næste hjørne og herfra til udgangspunktet ... Den sidste sten blev kaldt hovedhjørnестenen, og når den blev lagt, gav det anledning til stor glæde. Når denne hjørnестen var på plads, var fundamentet klar til, at bygningen kunne opføres. Paulus brugte dette som et billede på den sande kirke:

»Så er I da ikke længere fremmede og udlændinge. I er de helliges medborgere og hører til Guds husstand.

I er bygget på apostlenes og profeternes grundvold med Kristus Jesus selv som hovedhjørnестen.

I ham holdes hele bygningen sammen og vokser til et helligt tempel i Herren« (Ef 2:19-21).

Herren har bygget denne storslåede kirke i de sidste dage på grundlæggende hjørnестen, som »holde[r] hele bygningen sammen«. De er fuldstændig grundlæggende for dette værk, ja, selve grundvolden hvorpå den hviler ... [Men] jeg nævner hovedhjørnестenen, som vi anerkender og ærer som Herren Jesus Kristus ...

Han er hovedhjørnестenen i den kirke, som bærer hans navn – Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige. Der er ikke givet mennesker noget andet navn under himlen, som vi kan blive frelst ved (se ApG 4:12). Han er årsag til vores frelse, han giver os evigt liv (se Hebr 5:9). Der er ingen som ham. Det har der aldrig været. Og det vil der aldrig komme. Vi må takke Gud for at have skænket os sin elskede Søn, som ofrede sit liv, for at vi kunne leve, og som er vores tros og hans kirkes urokkelige hovedhjørnестen. ■

Fra en tale ved oktoberkonferencen 1984.

Kirkens fire hjørnesteen

Præsident Gordon B. Hinckley vidnede om, at Jesus Kristus er hovedhjørnesteinen i vores tro.

Han underviste også om, at der er andre grundlæggende hjørnesteen, som Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige er bygget på.

Herren Jesus Kristus

Vor Herre og Frelser. Hovedhjørnesteinen, hvorpå vores tro og kirke er bygget.

Det første syn

Åbnede for genoprettelsens forunderlige værk.

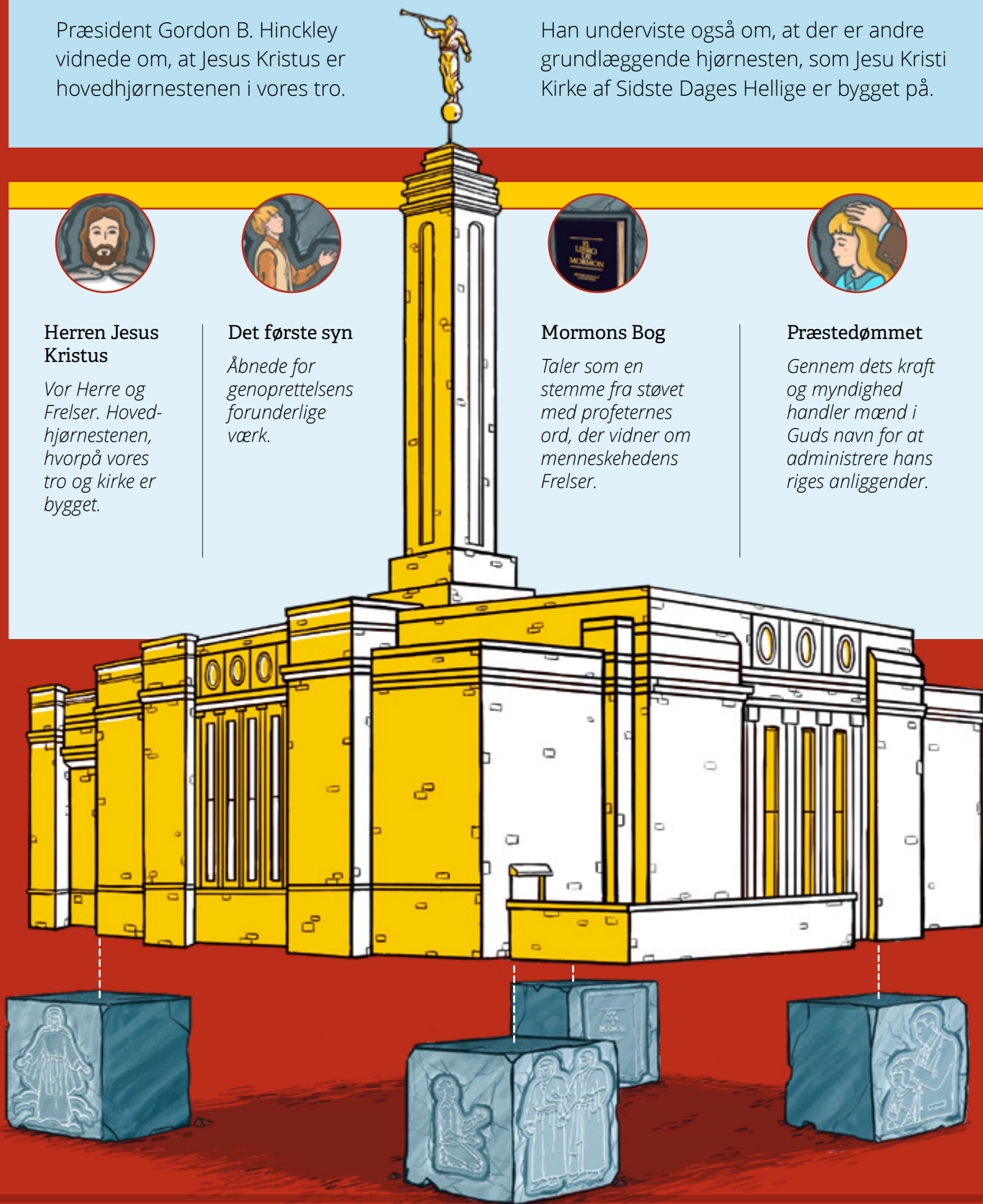
Mormons Bog

Taler som en stemme fra støvet med profeternes ord, der vidner om menneskehedsens Frelser.

Præstedømmet

Gennem dets kraft og myndighed handler mænd i Guds navn for at administrere hans riges anliggender.

UNGE VOKSNE

**HAR DIN POTENTIELLE
ÆGTEFÆLLE ET PROBLEM
MED PORNOGRAFI?**

*Der er håb og hjælp at hente.
Sådan kan I fortsætte fremad i tro.*

42

UNGE

**GODE VENNERS
INDFLYDELSE**

52-57,
62

KOM OG FØLG MIG

**ANDET EFESERBREV:
HVAD ER KIRKENS
HJØRNESTEN?**

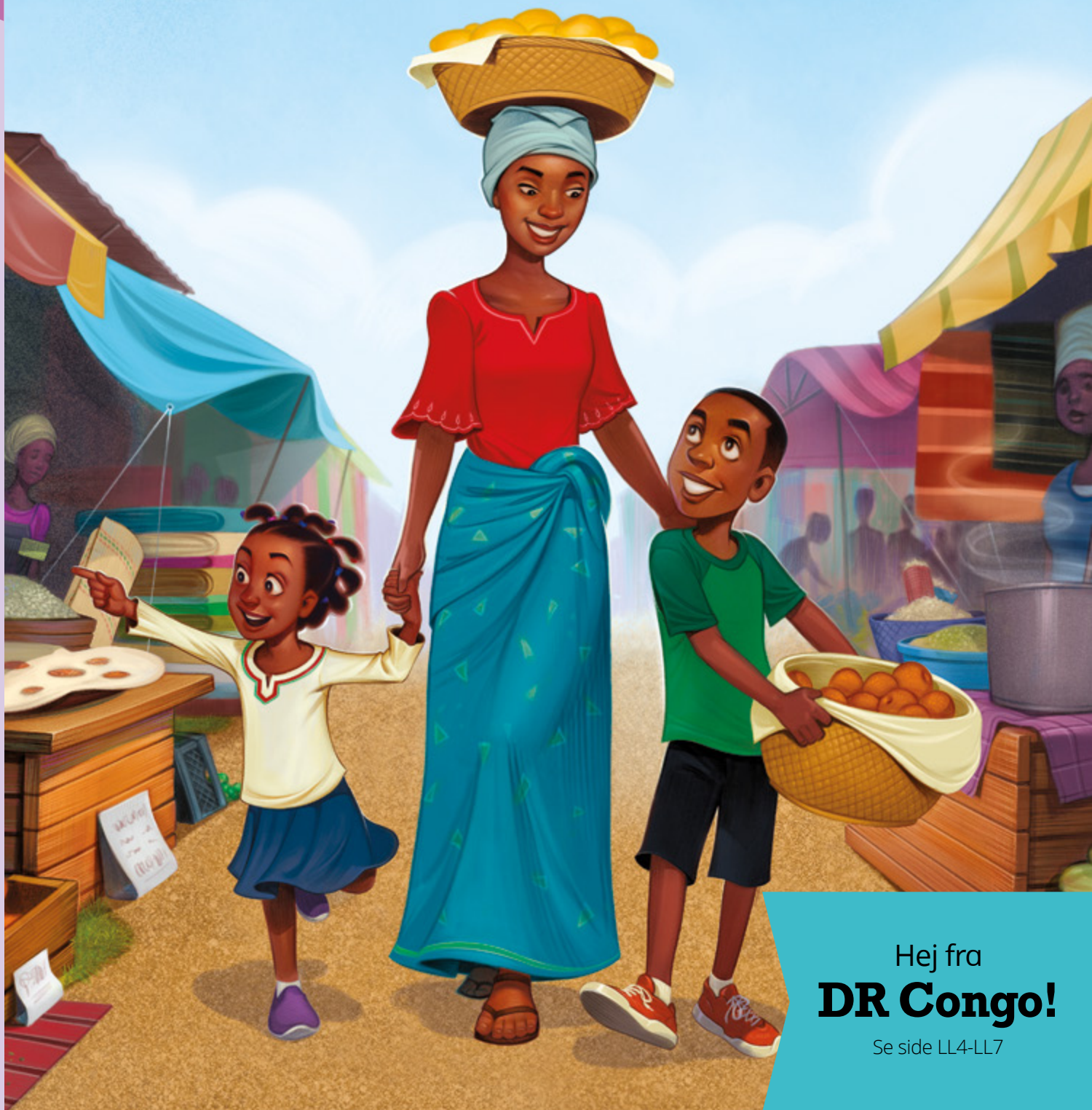
64

JESU KRISTI
KIRKE
AF SIDSTE DAGES HELLIGE

DANISH

Lille Liahona

Hej fra
DR Congo!

Se side LL4-LL7

**Præsident
Dallin H. Oaks**
Førsterådgiver i Det
Første Præsidentskab

Elsk andre som Jesus elsker os

Jesus gav sine disciple en vigtig befaling: »I skal elske hinanden, ligesom jeg har elsket jer« (Joh 15:12). Som Kristi tilhængere bør vi leve fredeligt med hinanden. Det omfatter også personer, der ikke tror det samme, som vi gør.

Her er nogle måder, hvorpå vi kan elske andre, som Frelseren elsker os:

- Vær venlige mod mennesker, der er anderledes.
- Vis respekt for deres tro.
- Dril eller fornærm aldrig nogen.

- Vær en god lytter.
- Vær høflig. Lad være med at skændes.
- Stå fast ved sandheden.
- Fortæl andre om evangeliet på en ydmyg måde. Tal sandhed i kærlighed (se Ef 4:15).

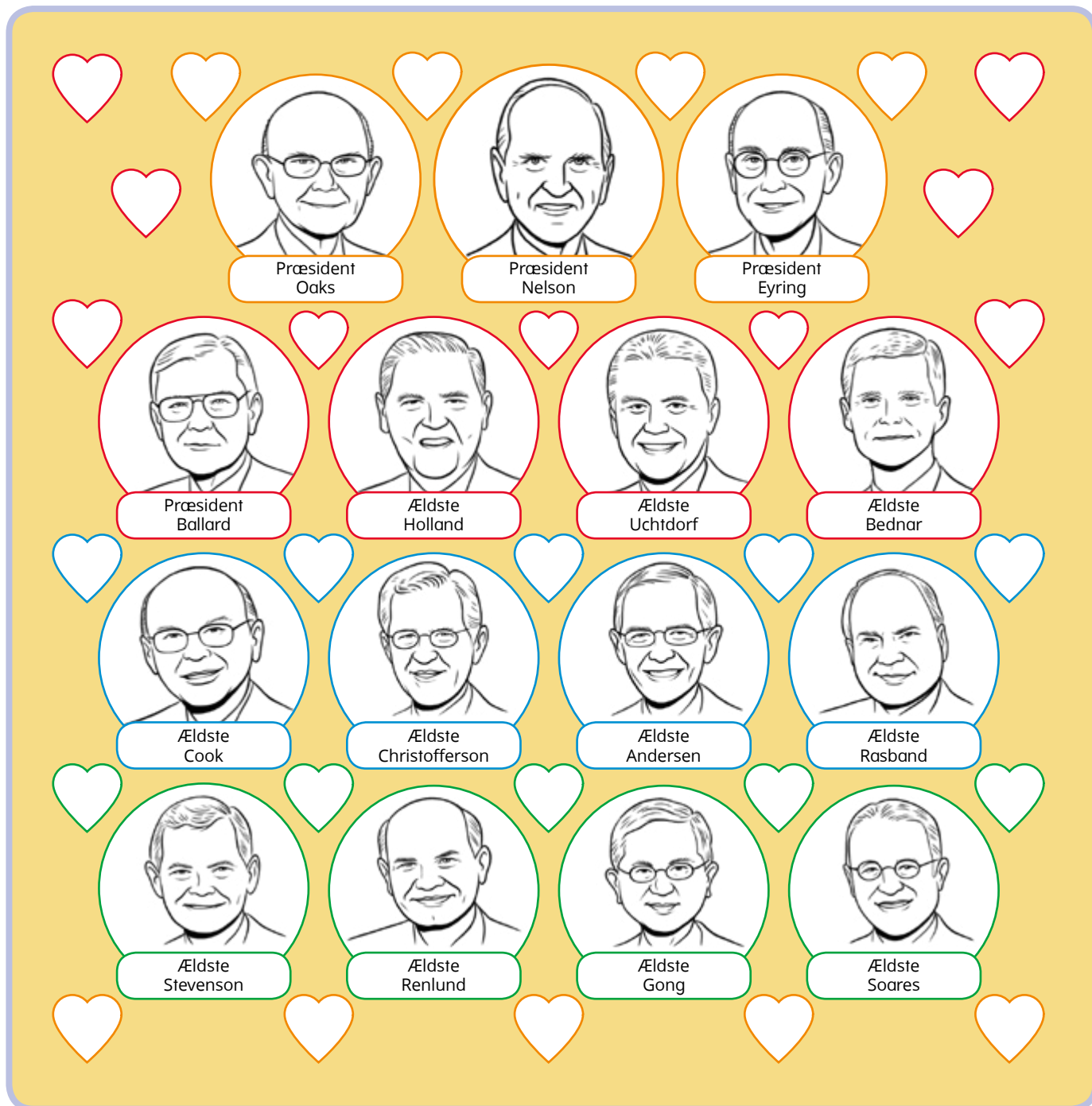
Vor Frelseres befaling om at elske hinanden, som han elsker os, er sikkert vores største udfordring. Jeg beder om, at vi kan forsøge at vise kærlighed i alt, vi gør. ●

Tilpasset fra »Elsk og lev med forskelligheder«, Liahona, nov. 2014, s. 25-28

Profeter og apostle

Skrifterne lærer os, at Kirken »er bygget på apostlenes og profeternes grundvold med Kristus Jesus selv som hovedhjørnesten« (Ef 2:20). Det betyder, at Jesus Kristus leder sin kirke gennem profeter og apostle i dag.

Farvelæg billederne af de personer, der taler til generalkonferencen. Eller farvelæg dem efter konferencen, når I taler med jeres familie om jeres yndlings-taler. Farvelæg et hjerte hver gang I hører nogle nævne Jesus. Han elsker jer!

Denne side supplerer side 155 i *Kom og følg mig – For enkeltpersoner og familier*.

Kun en bøn væk

*Prodi var bange for
at falde i søvn igen.
Hvad nu hvis han fik
endnu et mareridt?*

Lucy Stevenson

Kirkens Tidsskrifter

»Bed, han er der«

(Børnenes sangbog, s. 6).

Prodi satte sig brat op i sengen. Hans hjerte hamrede.

Regnen dansede på taget, mens han sad i mørket. Han kunne høre vand dryppe fra det afrikanske figentræ uden for sit vindue, og luften føltes fugtig og varm. Prodi tog en dyb indånding og forsøgte at slappe af. Det var bare en drøm.

Han kravlede ud af sengen og kiggede ind i sine forældres soveværelse. Mama og papa sov fredeligt. Hans lillesøster, Célia, lå også og sov i sin seng. Alt var i orden. Hans familie var i sikkerhed.

Prodi kravlede tilbage i seng og forsøgte at falde i søvn igen. Han vendte og drejede sig, og vendte og drejede sig noget mere. Han vidste, at hans drøm ikke var virkelig, men den havde været så skræmmende! Selvom han var træt, var han bange for at falde i søvn igen. Hvad nu hvis han fik endnu et mareridt?

Prodi lå på ryggen og så op i loftet. Han forsøgte at tænke positivt. »Himmelske Fader, er du virkelig der? Hører du og besvarer hver en bøn jeg be'r?« En bølge af varme kom over Prodi, da han tænkte på ordene i sin yndlingsprimarysang. Søster Kioska havde lært dem, at vor himmelske Fader altid våger over dem. De kunne bede til ham altid, hvor som helst.

Prodi vidste, hvad han måtte gøre. Han steg ud af sengen og knælede ned for at bede.

»Vor kære himmelske Fader,« bad han, »jeg er virkelig bange. Bevar min familie i sikkerhed. Og hjælp mig til at falde i søvn igen og ikke få flere onde drømme.«

Prodi afsluttede sin bøn og kravlede tilbage i seng. Hans krop slappede af, og hans sind blev roligt. Han faldt hurtigt i søvn.

Da det blev morgen, vågnede Prodi op til, at solen skinnede gennem vinduet. Han kunne høre gryder klirre i køkkenet og stod op for at finde mama. Célia sad ved bordet og spiste rester af cassava. Mama var også ved at varme noget op til ham.

»Bonjour,« sagde mama. »Hvordan har du sovet?«

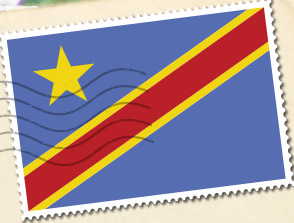
»Jeg havde et meget skræmmende mareridt,« sagde Prodi. »Men så bad jeg en bøn. Vor himmelske Fader hjalp mig til at føle mig sikker.«

»Jeg er ked af, at du drømte uhyggeligt,« sagde mama. Hun gav Prodi et stort kram og holdt om ham længe. »Men jeg er meget glad for, at du bad en bøn. Det lyder som om, vor himmelske Fader virkelig hjalp dig.«

»Det gjorde han,« sagde Prodi. »Jeg kunne falde i søvn igen, og jeg havde ikke flere onde drømme.« Prodi krammede mor. Han var glad for at vide, at uanset hvor bange han var, så var vor himmelske Fader kun en bøn væk. ●

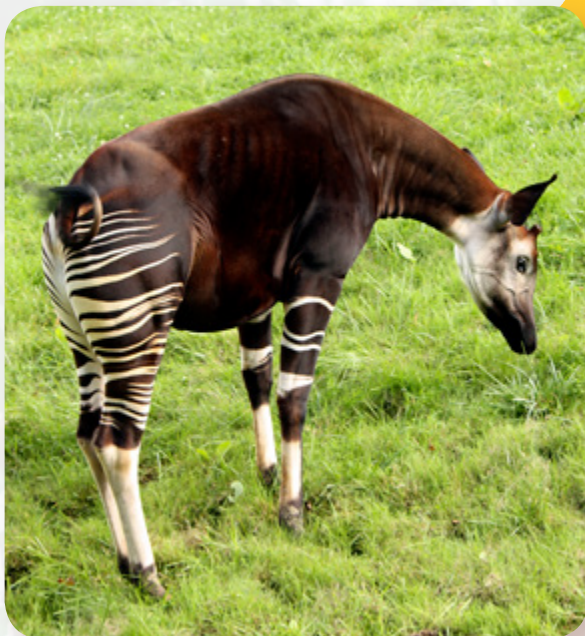
Vend siden for at møde drengen fra denne historie!

Hej
fra Den
Demokratiske
Republik
Congo.

DR Congo

ligger i det centrale
Afrika. Der bor
ca. 80 millioner
indbyggere.

En stor del af DR Congo er dækket af regnskov. Her lever en hel masse interessante dyr som elefanter, gorillaer og næsehorn. Dette dyr kaldes en okapi.

Hej, vi
hedder Margo
og Paolo!

Vi besøger
Den Demokratiske
Republik Congo,
eller DR Congo.

DR Congo er kendt for sin traditionelle smukke kunst, heriblandt træstatuer, flettede kurve og masker.

Missionærer fra Kirken begyndte at undervise folk i DR Congo i 1986. Nu tilhører næsten 60.000 mennesker Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige.

I DR Congo taler de fleste fransk i kirken. Det er landets officielle sprog. Men der tales næsten 250 andre sprog i DR Congo!

I år fik DR Congo sit første tempel! Kirkens medlemmer der er begejstrede for at have et tempel i deres land.

Tak, fordi I udforskede DR Congo med os. Vi ses næste gang!

»En søndag var der soldater over alt, og mine forældre sagde, at det ville være svært at komme i kirke. Jeg sagde til mine forældre, at vi i det mindst skulle tage til nadvermødet. Sammen udviste vi tro og tog i kirke for at ære Herrens dag.«

Prodi K. er 7 år og fra Kinshasa i Den Demokratiske Republik Congo

»Jeg elsker at hjælpe andre. En dag i min klasse var et barn trist i frikvarteret, fordi han ikke havde noget at spise. Jeg gik hen til ham og delte det, jeg havde med.«

Célia Tshidibi K. er 5 år og fra Kinshasa i Den Demokratiske Republik Congo

**Er I fra DR Congo? Så skriv til os!
Vi vil mægtigt gerne høre fra jer!
Se side LL24**

Jeg vil
ikke være
anderledes!

Eliza Broadbent

(Baseret på en virkelig hændelse)

»Sjæles værdi er stor i Guds øjne« (L&P 18:10).

Mika så altid frem til dans. Hun elskede at lytte til musikken. Hun elskede at øve sit sommerfuglespring og gøre det helt rigtigt. Og hun elskede især, når hele klassen bevægede sig sammen. Når de gjorde det, var det som om alle danserne var en person. Det føltes som om, hun ikke var den eneste med Downs syndrom.

I dag lærte de et nyt dansetrin. Mika så sin lærer springe op i luften. Hun så de andre piger forsøge. Nogle lærte det

med det samme. Andre brugte nogle forsøg. Mika forsøgte mange gange, men hun kunne ikke gøre det rigtigt.

»Vil du hjælpe mig, lærer?« spurgte Mika.

Pigen ved siden af så hen på Mika. Så lænede hun sig over til sin ven. »Hvorfor taler hun sådan?« hviskede hun. Begge pige vendte sig og så på Mika.

På vej hjem fra klassen var Mika stille på hele turen.

Da de kom hjem, var mor ved at ælte dej i køkkenet. Hun havde mel på kinden. Nogle gange fik det Mika til

at le. Men i dag smed hun bare tasken på gulvet og sank ned på en stol ved bordet.

»Hvordan gik det til dans?« spurgte mor.

»Forfærdeligt,« sagde Mika. »Jeg bad om hjælp, og en pige sagde, at jeg taler sjovt. Og så stirrede hun på mig.« Mika så ned. »Jeg vil ikke gå til dans mere.«

»Åh Mika!« sagde mor. »Det er jeg ked af. Far og jeg elsker at se dig danse. Vi er så stolte af dit hårde arbejde!«

Mika følte tårene presse på. »Jeg kan ikke lide Downs syndromet i mig. Jeg kan ikke lide, at mit ansigt er anderledes. Jeg ville ønske, at det ikke var så svært for mig at lære nye ting. Jeg må endda øve mig på at tale!«

Far satte sig ned ved siden af Mika og lagde sin arm om hende. »Mika, vi elsker dig *så højt*. Vi vil ikke ændre noget ved dig.«

Men Mika rystede på hovedet og begravede sit ansigt i sine arme. »Jeg vil ikke være anderledes. Jeg vil have, at mit Downs syndrom bliver fjernet!«

Mor og far var stille et øjeblik.

»Jeg har en idé,« sagde mor. Mika kiggede ud gennem sine arme. »Hvorfor beder du ikke og spørger vor himmelske Fader, hvad *han* føler for dig?«

Mika tænkte over det. Hun kunne godt lide at bede. Langsomt nikkede hun. »Kan du skrive spørgsmålet ned, så jeg kan huske, hvad jeg skal spørge om?«

Mor skrev spørgsmålet ned. Så tog Mika papiret og gik ind på sit værelse for at bede.

Da Mika nogle få minutter efter kom ind i køkkenet, var hendes ansigt oplyst som en elpære. »Vor himmelske Fader svarede!« sagde hun.

»Hvad sagde han?« spurgte mor.

»Han sagde: »Mika, jeg elsker dig præcis som du er,« sagde hun. »Og han sagde det med HØJ røst!«

Næste uge til dans bekymrede Mika sig ikke om, hvad de andre piger tænkte om hendes Downs syndrom. I stedet bemærkede hun en anden pige, Sara, der så ked ud af det. Sara havde også svært ved at lære nogle af de nye trin.

Da Mika kom hjem, besluttede hun sig for at skrive en besked til Sara. Hun tegnede masser af hjerter. Mor hjalp hende med at stave.

»Kære Sara,« skrev Mika. »Du er en dygtig danser. Jeg vil gerne være din ven. Jeg er glad for, at du er i min danseklasse.«

Mika kunne ikke vente med at give Sara beskeden. Hun ønskede, at Sara også skulle være glad og føle sig elsket til dans. ●

Forfatteren bor i Utah i USA.

Ældste Stevenson besøger Chile

Apostlene rejser rundt i verden for at drage omsorg for mennesker og undervise dem om Jesus Kristus.

Ældste Gary E. Stevenson og søster Lesa Stevenson rejste sammen med præsident Russell M. Nelson og søster Wendy Nelson til Chile til en meget vigtig begivenhed. Et nyt tempel blev indviet i byen Concepción!

Det smukke nye tempel er det andet tempel i Chile og det 18. i Sydamerika.

Børn kom med deres forældre for at høre præsident Nelson bede en særlig bøn for at indvie templet.

Laura og Alicia O. hjalp med at sætte den sidste sten uden for templet på plads. Den bliver kaldt templets hjørneste. Så var templet klar til at blive indviet.

Der er mange jordskælv i Chile. Templet i Concepción i Chile har et særligt fundament for at sikre det mod at blive ødelagt, hvis der kommer et jordskælv.

»I dag føltes bare helt himmelsk.«

Nu kan værdige medlemmer af Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige gå i templet og blive besejlet til deres forældre og tjene ved at blive døbt.

Ældste Renlund besøger børn

Ældste Dale G. Renlund besøger mange steder sammen med sin hustru, søster Ruth L. Renlund, for at hjælpe andre til at lære om Jesus Kristus. Han holder taler og taler til missionærer. Men uanset hvor han er, er det hans yndlingsting at møde og give hånd til børn. Nogle gange besøger han dem endda i Primary!

»Vil I gerne høre en hemmelighed? *Lille Liahona* er mit yndlingsblad af alle Kirkens tidsskrifter. Jeg læser det altid først!«

Ældste Renlund ønsker, at børn overalt ved, at vor himmelske Fader kender og elsker dem.

En hvid kappe til Florence

Jordan Monson Wright

(Baseret på en virkelig hændelse)

Trettenårige Florence Onyejekwe nåede sin sædvanlige plads på det travle udendørsmarked i Onitsha i Nigeria. Gaderne var fyldt med sælgere, der råbte efter de travle købere. Kvinder bar bundter på hovedet, mens de gik. Skolen var lige blevet færdig, og det var ferie, og Florence vidste, at hendes venner nød ferien. Men Florence brugte sine ferier på at sælge vernonia-planter her på markedet. Det var hendes eneste mulighed for at tjene penge til sine skoleudgifter.

Men hun brokkede sig ikke. Hendes mor brugte trods alt mange timer på markedet dagligt for at sælge søde kartofler for at købe mad til familien. Mama arbejdede så hårdt. Det gjorde begge hendes forældre. Men uden megen uddannelse var der ikke så meget, de kunne gøre.

Florence var næsten færdig med grundskolen. Hvis hun kunne fortsætte med at gå i skole, kunne hun måske få et godt betalt job og hjælpe sin familie.

Da Florence kom hjem, fandt hun sine forældre og spurgte: »Tror I jeg kan gå på gymnasiet? Og måske universitetet?«

Mama så på nnam (far) og rystede på hovedet. »Universitetet koster meget mere, end vi har råd til,« sagde nnam. Florence så ned på sine sko. Hun ville ikke have, at mama og nnam så, hvor skuffet hun var.

Nogle få dage senere stoppede Florence ved et hospital for at hente noget medicin. Der var næsten lige så travlt på hospitalet som på markedet, men ikke så lærmende. Florence stirrede på sygeplejerskerne i deres glatte, hvide kapper. Hun forestillede sig selv i en uniform som denne og at hjælpe de syge og tage sig af babyer på det store hospital. Måske kunne *hun* blive sygeplejerske.

Florence vidste, at hendes forældre havde ret – det ville være svært at få en uddannelse. Men Florence vidste, hvordan man arbejder hårdt. Hun besluttede sig for at prøve.

Uanset hvor mange pligter hun havde i løbet af dagen, sørgede hun for altid at bruge tid på at studere. Hun bestod prøven for at komme på gymnasiet, og nnam lånte nok penge til, at hun kunne gå der. Senere fandt hun ud af, at staten ville hjælpe med at betale for sygeplejerskeskolen. Hendes drøm var mulig!

Men da tiden kom til, at Florence skulle begynde på sygeplejerskeskolen, kom hun lidt i tvivl. Hvad hvis det var for hårdt? Hvad hvis hun blev ensom? Florence bukkede hovedet og bad: »Kære Gud, giv mig styrke til at gå på sygeplejerskeskolen og arbejde hårdt.«

På sygeplejerskeskolen lærte Florence, hvordan man giver medicin og holder redskaber rene fra bakterier. Nogle gange fik hendes patienter det bedre, men nogle gange gjorde de ikke. Florence bad ofte om mod. Efter tre lange år bestod Florence med en pris som den bedste elev i sin klasse. Hendes drøm var gået i opfyldelse! Hun fik lov til at gå med den hvide sygeplejerskekappe, og hun kunne tjene nok penge til at hjælpe sin familie.

Mange år senere besøgte Florence en lille gren i Accra-missionen i Ghana. Hendes mand, Christopher Chukwurah, var missionspræsident der. Florence mødte nogle børn i grenen, der ikke altid kunne gå i skole. De var ikke sikre på, hvad de skulle gøre med deres fremtid. De mindede Florence om hende selv som barn. »Hvad kan jeg sige for at hjælpe dem?« bad Florence stille.

Så følte hun en klar tilskyndelse: Fortæl dem om dit liv.

Florence tænkte på sit liv. Hun havde arbejdet på hospitalet i Nigeria og i USA. Hun blev gift med en god mand og sammen fandt de Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige. Hun var blevet mor. Nu hjalp hun missionærer med at forblive sunde og arbejde hårdt. Vor himmelske Fader havde hjulpet hende med at blive sygeplejerske. Han havde hjulpet hende så meget mere, end hun kunne forestille sig. Han kunne gøre det samme for disse børn.

Florence så på børnene og smilede. »Kender I de hvide kapper, som sygeplejersker har på? Jeg så en sådan kappe og besluttede mig for at blive sygeplejerske ...« ●

Forfatteren bor i Michigan i USA.

Dette billede viser Florence, da hun endelig havde sin egen hvide kappe!

Brooklyn P. er 9 år og fra Utah i USA

Sidste år valgte jeg en bog på biblioteket om en pige, der startede en blog. Jeg troede, at det ville være en sjov bog, fordi hovedpersonen var på min alder, og min mor er blogger. Så jeg troede, at det ville være en bog, jeg kunne forholde mig til.

Jeg havde kun læst nogle få sider, da pigen misbrugte Herrens navn. Jeg havde det ikke så godt inden i, da jeg havde læst den del. Men jeg blev ved med at læse, og håbede på, at det bare var en enkelt gang. Jeg læste nogle få sider mere, og så sagde hun det igen.

Jeg fortalte min mor om det, jeg havde opdaget. Jeg vidste ikke, om jeg skulle blive ved med at læse eller ej. Min mor sagde, at det var mit valg. Men hun var enig i, at det sikkert ikke var godt at blive ved med at læse,

hvis pigen sagde noget, vi vidste var forkert. Min mor sagde, at det især ikke var godt, hvis hun misbrugte Herrens navn.

Jeg tænkte, at jeg ville se, om det skete mere, så jeg bladrede gennem bogen. Jeg fandt ud af, at det at misbruge Herrens navn var måden, som pigen regelmæssigt talte på. Jeg besluttede mig for at levere bogen tilbage til biblioteket uden at læse mere i den.

Jeg var ked af, at bogens forfatter misbrugte Herrens navn. Men da jeg havde afleveret bogen til biblioteket, var jeg glad for, at jeg havde truffet det rette valg. Jeg vidste, at jeg fulgte »Mine evangeliske standarder« fra bogen *Tro på Gud*, hvor der står: »Jeg vil kun læse og se det, som er behageligt for vor himmelske Fader.« Jeg ved, at det er meningen, at vi kun bruger vor himmelske Faders og Jesu Kristi navn med ærbødighed og respekt. ●

Skulle jeg blive ved med at læse?

Alt formår jeg i ham, der giver mig kraft

(se Fil 4:13).

**Søster
Joy D. Jones**
Primary's
hovedpræsident

Tempeludfordringen

»Børnenes hjerte skal vende sig til deres fædre« (L&P 2:2).

En søndag besøgte mine rådgivere og jeg et kirke-møde. Vi holdt taler om templet og om det særlige, der foregår der. Efter mødet kom en 12-årig dreng, der hedder Colby, op til mig og gav mig hånden. Vi talte om templet. Så udfordrede jeg ham til at finde et slægtsnavn at tage med til templet.

Kort tid efter fik jeg et brev fra Colby. Dette er, hvad Colby skrev:

»Jeg gik hjem og fandt et nyt navn. Det viste sig, at jeg fandt min tiptipoldefar!

Lidt senere tog jeg i templet og blev døbt for ham. Det var virkelig særligt, da min bror døbte mig, og min

far bekræftede mig for ham.

Jeg følte en varme indeni, der bragte fred. Jeg følte, at det, jeg gjorde for min forfader, var meget godt, da han nu kan komme i det celestiale rige og være sammen med sin familie. Resten af dagen havde jeg det virkelig godt indeni.

Jeg fandt også ud af, at ingen ved, hvem min tiptipoldefars forældre er, så jeg kan finde deres navne og også tage dem til templet!«

Sikke et godt eksempel Colby er! Uanset hvor gamle I er, kan I være et eksempel for jeres familie og venner. I kan dele evangeliet med alle I kender – selv jeres forfædre! ●

Vis og fortæl

Der er generalkonference denne måned! Dette er, hvad nogle børn kan lide ved konferencen.

Jeg kan lide at lytte til historierne og høre koret synge. Jeg kan også lide at lytte til de lignelser, de kommer med.
Yuri H. er 8 år og fra Taoyuan i Taiwan

Jeg kan godt lide at lytte til profeten, fordi Herren taler gennem ham.
Andrés C. er 12 år og fra Valle del Cauca i Colombia

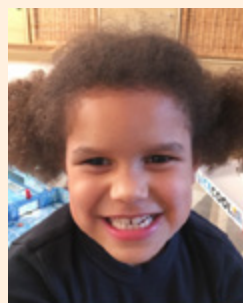
Jeg kan godt lide at se konference, fordi jeg kan lide at lære af profeterne, og jeg kan lide at bruge den tid sammen med min familie.
David J. er 9 år og fra Sololá i Guatemala

Abel C. og Tina S., der er 10 og 9 år og fra Bong County i Liberia, er bror og søster. Abel kan lide konferencer, »fordi det er der, vi oprettholder vores profet som Kirkens præsident hvert år.« Tina »kan lide, når profeten taler om templer.«

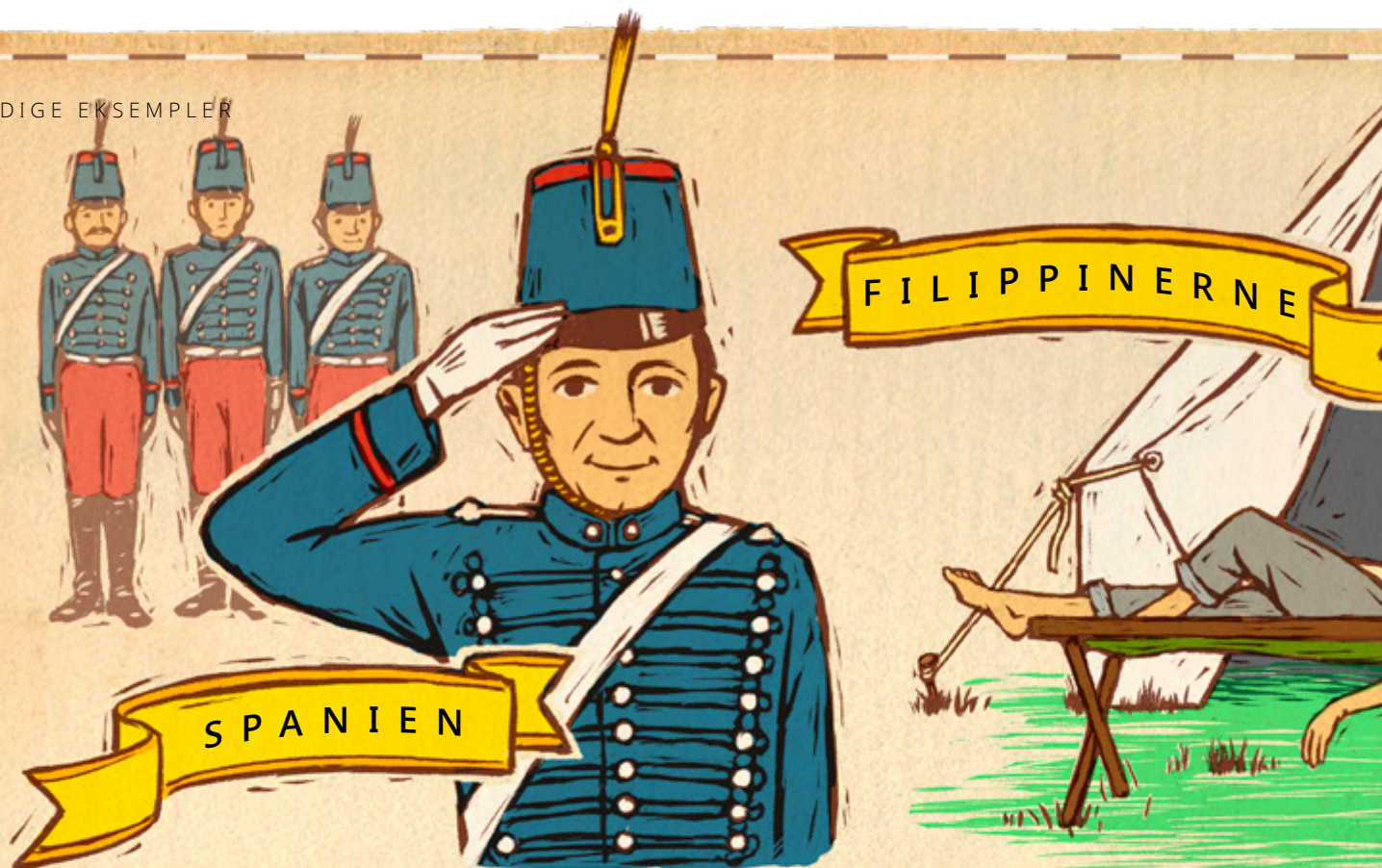

Anna B. er 10 år og fra Maharashtra i Indien, og hun ser konference med sin mor. Hun tager sin dagbog og kuglepenne med til alle konferencer for at nedskrive de vidnesbyrd og budskaber, hun hører.

David og Juliana M., der er 4 og 6 år og fra Zuid-Holland i Holland, fylder 15 skåle med snacks og sætter et billede af en apostel eller et medlem af Det Første Præsidentskab i hver. Når en af brødrene taler, spiser de det, der er i den skål!

At tjene Herren på spansk

Jennifer Maddy

(Baseret på en virkelig hændelse)

Forestil jer, at jeres ven gav jer den bedste bog, han eller hun nogensinde har læst. Du åbner bogen ... og opdager, at du ikke kan læse den. Den er på et andet sprog! Hvad ville I gøre?

I Kirkens første tid, fandtes Mormons Bog kun på engelsk. Præsident Brigham Young kaldte to missionærer til at forkynde evangeliet i Mexico og oversætte Mormons Bog til spansk. Men de havde brug for mere hjælp til at gøre det. De anede ikke, at på den anden side af havet havde Gud forberedt en mand, der kunne yde dem præcis den hjælp, de havde brug for.

Meliton Gonzalez Trejo kom fra en velstående familie i Spanien. Han studerede hårdt i skolen og blev officer i den spanske hær. Han var altid interesseret i religion, men intet af det, han fandt, føltes helt rigtigt. En dag hørte han en anden officer tale om en gruppe af mennesker, der kaldte sig selv »hellige«. De tilhørte Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige, og en Guds profet havde ledt dem til Rocky Mountains i USA.

Meliton følte et stærkt ønske om at møde dem. Han sluttede sig til en militær ekspedition i Filippinerne og håbede, at det ville føre ham til USA senere. Men Meliton fik så travlt med sit arbejde, at det begyndte at føles mindre vigtigt at besøge de hellige.

Så blev Meliton alvorligt syg. Han huskede, hvorfor han var kommet til Filippinerne og bad til Gud om, hvad han skulle gøre. Den nat havde Meliton en særlig drøm. Han vidste, at det var meningen, at han tog til Rocky Mountains.

Da Meliton blev rask, fortsatte han sin rejse til USA. Han kom til Californien den 4. juli 1874 og tog mod Salt Lake City.

Da Meliton ankom til Salt Lake City, stødte han på et problem: Han kunne læse engelsk, men han havde aldrig talt det. Han kunne ikke kommunikere med nogen! Men han besluttede sig for, at hvis han ikke kunne tale med folk, ville han få deres opmærksomhed på en anden måde. Meliton tog sin spanske militæruniform på og marcherede op og ned ad byens gader.

Ligesom han havde håbet, lagde mange folk mærke til ham! Til sidst blev han set af et medlem af Kirken, der hed bror Blanchard, en universitetsprofessor, der talte spansk. Bror Blanchard hjalp Meliton med at slå sig ned i Salt Lake City og lærte ham om evangeliet. Kort tid efter blev Meliton døbt.

Bror Blanchard introducerede også Meliton for præsident Brigham Young. Meliton fortalte præsident Young, at han mere end noget andet ønskede at oversætte Mormons Bog til spansk.

Præsident Young bad Meliton om at hjælpe missionærerne, der skulle til Mexico, med at oversætte dele af Mormons Bog til spansk. Meliton brugte mange uger på at oversætte de engelske ord til spansk. Hver aften gennemgik han sin oversættelse med missionærerne. De talte noget spansk, men følte, at der var brug for en, hvis modersmål var spansk, til denne vigtige oversættelse. De vidste, at Meliton var et svar på deres bønner. I 1875 blev oversættelsen udgivet. Den blev kaldt *Trozos Selectos del*

Libro de Mormon (Udvalgte afsnit fra Mormons Bog).

Missionærerne var nu klar til at tage til Mexico. De lastede 1.500 eksemplarer af den nylige oversættelse af hellig skrift på hesteryggen og begyndte deres rejse. For første gang blev det muligt for spansktalende at læse Mormons Bog på deres eget sprog! Selvom Meliton havde boet tusinder af kilometer væk i Spanien, førte vor himmelske Fader ham præcis derhen, hvor han skulle være. På grund af Melitons mod og tro var han med til at bringe Guds ord til utallige mennesker. ●

Forfatteren bor i Utah i USA.

Meliton Gonzalez Trejo (1844-1917) tjente på flere missioner i Mexico og døbte nogle af de første medlemmer af Kirken der. I 1886 hjalp Meliton med at oversætte hele Mormons Bog til spansk.

Paulus' missionsrejser

Marissa Widdison
Kirkens Tidsskrifter

Da Jesus var opstået, rejste apostlen Paulus til forskellige lande for at undervise folk om Jesus. Der fandtes hverken biler eller fly dengang, så han gik meget! Nogle gange rejste han med båd.

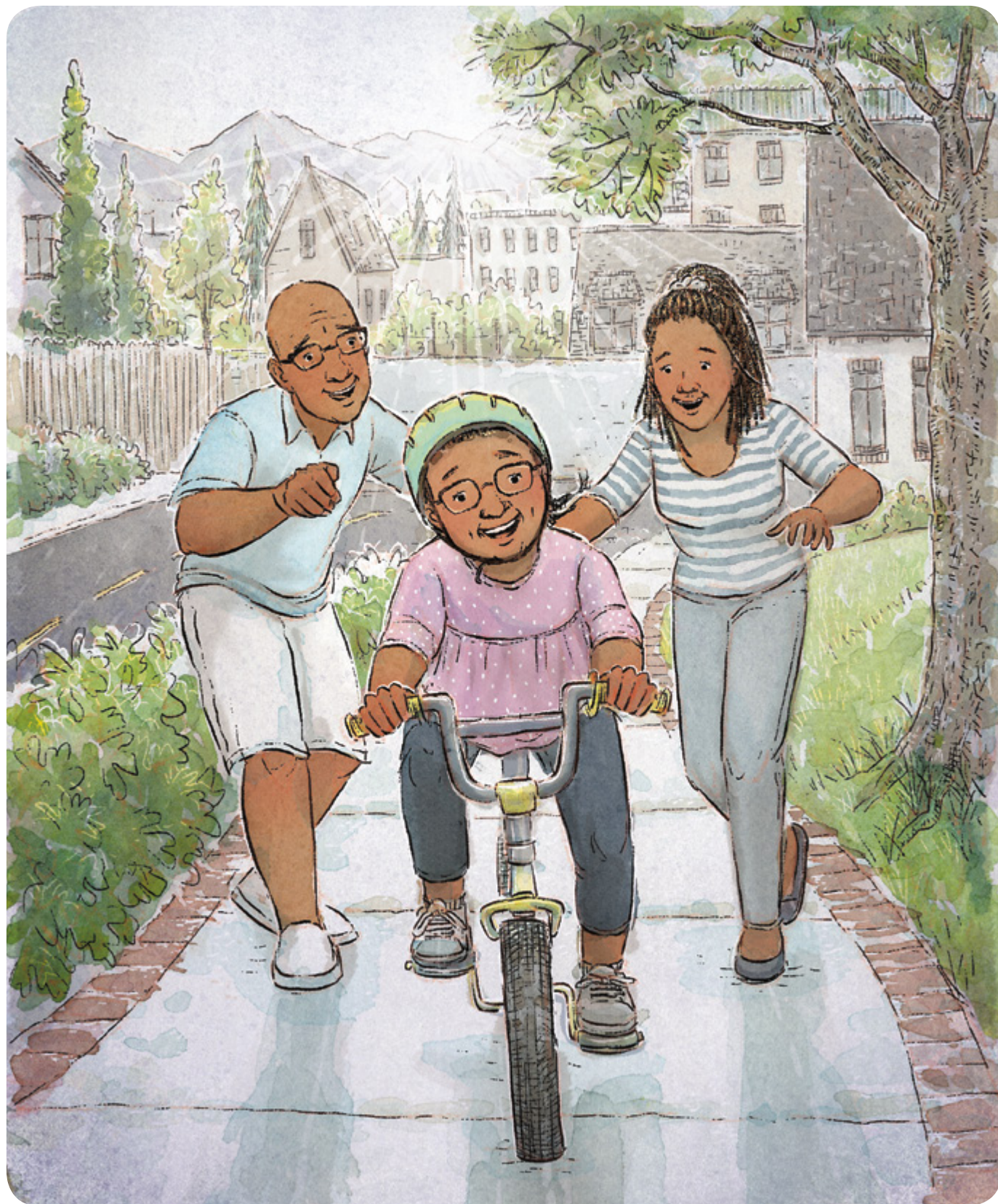
Paulus underviste folk i kirker og i hjem. Han underviste folk på stenede bjergtoppe og byens gader.

Mange folk kunne ikke lide det, Paulus sagde. Nogle gange blev Paulus smidt i fængsel. Nogle gange blev Paulus syg.

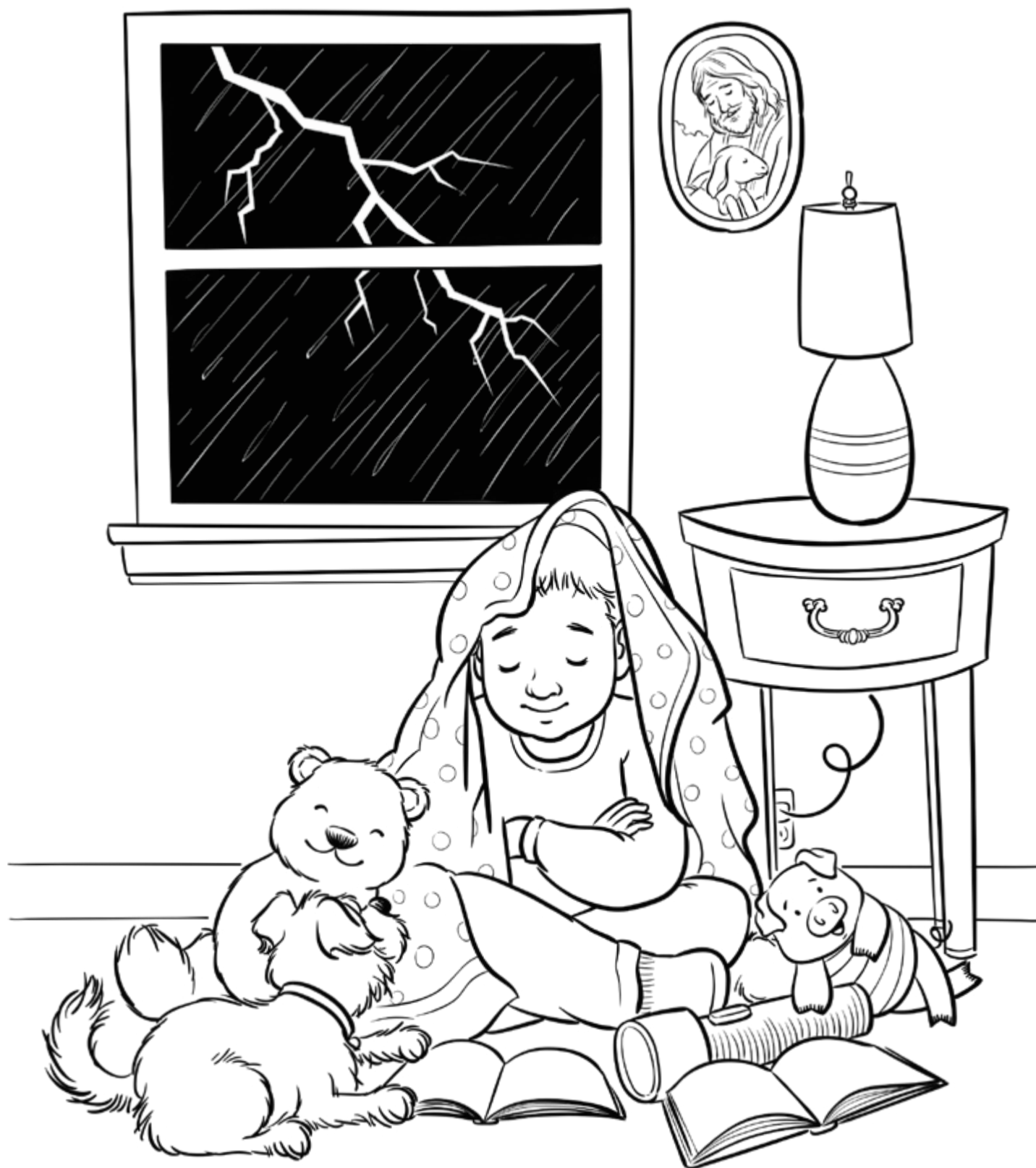

Men i alle disse svære ting udviste Paulus tro. Han sagde: »Alt formår jeg i [Kristus].« Han vidste, at Jesus ville hjælpe ham til at være stærk.

Jesus Kristus kan også hjælpe mig til at være stærk.
Han elsker mig, og jeg elsker ham! ●

Jesus kan hjælpe mig med at gøre svære ting

Kære forældre

Et af hovedbudskaberne i Det Nye Testamente er, at vi kan finde fred og glæde i Kristus, uanset hvordan vores liv er. Denne måneds udgave indeholder et lignende vidnesbyrd.

- På side LL4 bliver en dreng trygt, da han har mareridt.
- På side LL8 bliver en pige med Downs syndrom mindet om, at vor himmelske Fader elsker hende.
- På side LL15 lærer en plakat os, at alt er muligt med Jesu Kristi hjælp.
- På side LL20-23 viser Paulus et eksempel på tro.

Når I læser dette blad sammen, så se efter, hvordan Jesus og vor himmelske Fader hjalp personerne i hver historie. I kan understrege de ord, der beskriver de udfordringer, de havde. Sæt en ring om ordene, der beskriver den hjælp, de fik. Tal som familie om, hvordan prøvelser nogle gange bliver fjernet og andre gange, bliver vi gjort stærkere for at komme igennem vores prøvelser. Uanset hvad elsker Jesus og vor himmelske Fader os, og de er der for os!

Vi håber I får en dejlig måned!

Lille Liahona

Sådan indsender I jeres børns kunstværker eller oplevelser til *Liahona*

Klik ind på liahona.ChurchofJesusChrist.org (klik på »Submit an Article or Feedback«). Eller send en e-mail til liahona@ChurchofJesusChrist.org tillige med barnets navn, alder og hjemby og denne tilladelse: »Jeg [indsæt jeres navn], giver tilladelse til, at Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige bruger mit barns indlæg i Kirkens tidsskrifter, på Kirkens hjemmesider og platforme på de sociale medier. Vi glæder os til at høre fra jer!

Find den skjulte Liahona indeni!

INDHOLD

- LL2** Elsk andre som Jesus elsker os
- LL4** Kun en bøn væk
- LL6** Hej fra Den Demokratiske Republik Congo.
- LL8** Jeg vil ikke være anderledes!
- LL10** Apostle over hele verden: Ældste Stevenson besøger Chile
- LL11** Apostle over hele verden: Ældste Renlund besøger børn
- LL12** En hvid kappe til Florence
- LL14** Skulle jeg blive ved med at læse?
- LL15** En lys idé: Alt formår jeg i Kristus
- LL16** Tempeludfordringen
- LL17** Vis og fortæl
- LL18** Modige eksempler: At tjene Herren på spansk
- LL20** Historier fra skriften: Paulus' missionsrejser
- LL23** Malebogsside: Jesus kan hjælpe mig med at gøre svære ting